ҮЛТАДАА ҺҮНГАЛТАДА ХАБААДАЯ!

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 143 (17566) | 1987 оной июниин 21, воскресени | Сэн 3 мүн.

КПСС-эй ОБКОМДО, БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ПРОФСОЮЗУУДАЙ СОВЕДТЭ БОЛОН ВЛКСМ-эй ОБКОМДО

1987 оной зунай бэлшээриин үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ болон гүрэндэ худалдаха талаар Яруунын районой «Комсомольский» болон Түнхэнэй районой Туранай совхозуудай мал ажалай худэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй абаһан социалис уялганууд тухай

1987 оной зунай бэлшээриин үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр үйлэдбэрилхэ болон гүрэндэ худалдаха талаар Яруунын районой «Комсомольский» болон Түнхэнэй районой Туранай совхозуудай худэлмэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй үүсхэлые КПСС-эй обкомой бюро, республикын Министрнүүдэй Совет, профсоюзуудай совет болон ВЛКСМ-эй обком дэмжэбэ. Эдэ үүсхэлнүүдые үргэноор дэмжэхэ, һүнэй товарна фермэнүүдэй, бэлшээриин гүүртэнүүдэй коллективүүдэй һаалишадай, малшадай болон мал ажалай бэшэшье худэлмэрилэгшэдэй дунда гүрэндэ тушаагдаха продукциин шанар дээшэлүүлхын, түл абалгаяа гарза хохидолдо оруулхагүйн, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, үйлэдбэрилэгдэһэн продукциин оорынь үнэ сэн доошолуулхын түлөө социалис мүрысөөнэй дэлгэрүүлхээр КПСС-эй горкомууд болон райкомууд, колхозууд болон совхозуудай партийна организацинууд уялгалгадаба.

Коллективүүдэй болон малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ябасые үргэноор харуулжа байхыень республикын газетэнүүдэй редакцинуудта, телевидени болон радиогой талаар Гүрэнэй комитедтэ дурадхагдаба.

1987 ОНОЙ ЗУНАЙ БЭЛШЭЭРИИН ҮЕДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ЕХЭЭР ҮЙЛЭДБЭРИЛХЭ БОЛОН ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАХА ТАЛААР ЯРУУНЫН РАЙОНОЙ «КОМСОМОЛЬСКИЙ» СОВХОЗОЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ, МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

КПСС-эй XXVII съездын шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, Агуу Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө республика дотор дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, манай коллектив арбан хоёрдохи табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй түсэбүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха талаар 1987 оной түрүүшын хахад жэлэй түсэб болзорһоонь урид бэелүүлэн байна.

Зунай бэлшээриин таарамжатай зохид үе сагай дурбэн һарын туршада үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һу һаажа, бүхы продукцияа гүрэндэ нэгэдэхи сортоор тушааха уялга абанабди.

Мяха ехээр үйлэдбэрилхэ зорилготойгоор совхоздомнай 2620 толгой малтай бэлшээриин 24 гүүртэ бүридхэгдоо. Бидэ, мал адуулагшад, зунай һараануудта сүүдхэдэ малайнгаа толгой бүриин шэгнүүриие 950 граммаар нэмээжэ, хамта дээрээ 2900 центнер мяха нэмээжэ абахабди. Тиихэдээ эбэртэ мал бүхэниие 360 килограммһаа баг бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаахабди.

Мяханай гүүртэнүүдэй коллективүүдтэ гэр бүлын подряд, ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэнхэй. Совхозой дирекци, партбюро, профком болон комсомолой комитет малшадые материальна болон моральна талаар урмашуулгын гурим зохёожо сонсохоо.

Ажалай журам эбдэгдэхэгүй, малшадые соёлой, ажаһуудалай, худалдаа наймаанай, элүүрые сахилгын талаар һайнаар хангахабди.

Зунай бэлшээриин үедэ мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилхэ гэһэн социалис уялгануудые абахадаа, гүрэндэ һу, мяха худалдаха түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын хоёр жэлэй түсэбүүдые Агуу Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ойдо дүүргээд байхабди гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

Мал ажалай продукци ехээр үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдахын түлөө социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, Агуу Октябриин 70 жэлэй ойн баярые нэрэтэй солотойгоор угтая гэжэ бидэ, малшад болон мэргэжэлтэд, республикынгаа бүхы малшадые уряалнабди.

Социалис уялганууд совхозой МТФ-нүүдэй болон бэлшээриин гүүртэнүүдэй коллективүүдтэ зүбшэгдэжэ абтаба.

Коллективүүдэй зүгһөө социалис уялганууда һаалишад Г. А. Пищулева, М. Ю. Яковлева, Б. С. Нимбуева, В. В. Цыдендамбаев, бэлшээриин гүүртэнүүдэй ахалагша мал адуулагшад С. Э. Дашиев, Г. Г. Тупикин, Т. Н. Цыбиков, В. Д. Цыдендамбаев, И. В. Князев, П. И. Юрков, И. Ф. Коновалов, МТФ-нүүдэй бригадирнууд Г. Э. Дашиев, В. К. Казаков, ахамад зоотехник Д. А. Тогтохоев, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Т. Ц-Д. Дамбаева, профкомой түрүүлэгшэ В. Ц. Батуев, партбюрогой секретарь Л. Д. Яковлев, совхозой директор А. Э. Дашиев гар табиба.

ТҮНХЭНЭЙ РАЙОНОЙ ТУРАНАЙ СОВХОЗОЙ МАЛ ТАРГАЛУУЛХА ГҮҮРТЭНҮҮДЭЙ МАЛ АДУУЛАГШАДАЙ БОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ

СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД

Бидэ, Түнхэнэй районой Туранай совхозой мал адуулагшад болон зоовет-мэргэжэлтэд, Агуухэ Октябриин социалис революциин 70 жэлэй ойе нэрэтэй хүндэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсон, иимэ социалис уялганууде абанабди:

Зунай бэлшээриин үедэ шахалганда табигдаһан эбэртэ бодо малайнгаа толгой бүхэнэйнь шэгнүүриие сүүдхэдэ 1000 граммаар, залуу малай толгой бүхэнэйнь шэгнүүриие сүүдхэдэ 700 граммаар нэмээхэбди.

Шахаһанайнгаа удаа гүрэндэ эбэртэ малаа тус тустань 360 килограммһаа, моридоо—330 килограммһаа, хонидоо 38 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушаахабди. Тиихэдээ худалдагдаха малайнгаа бүхы тоогой 70 процентыень гүрэндэ эрхим тарганаар тушаахабди.

Зунай бэлшээриин үедэ бүхы эбэртэ малайнгаа, адуун ба хонидойнгоо 98 процентые үхэл гарзада оруулангүй адуулхабди.

Бэлшээридэ адуулһанай удаа залуу эбэртэ малаа болон адуугаа намарай-үбэлэй шахалганда табихабди.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй ашаар мяха үйлэдбэрилгэһөө жэлдээ 240 мянган түхэриг олзо оруулхабди.

Гүрэндэ 3250 центнер мяха худалдаха жэлэйнгээ түсэбые Агуухэ Октябриин 70 жэлэй ойдо дүүргэхэбди.

Социалис уялганууда коллективэй зүгһоо тугалшан С. Д. АНГАРХАЕВ, мал адуулагша Д. Д. ДОНИТОВ, хонишон Б. Л. ШАРАЕВ, адуушан И. О. БАЛДУЕВ, мяханай гүүртын бригадир С. А. БИЛДУЕВ, ахалагша зоотехник Б. Л. АЮШЕЕВ, парткомой секретарь Д. С. ШАГДУРОВ, совхозой директор И. С. МАНШЕЕВ гар табиба.

ҮНДЭР ШЭГНҮҮРТЭЙГЭЭР

ХОДОДОО ҮЛҮҮЛНЭ

Агуу Октябриин социалис революциин 70 жэлэй алдарта ойе ажалай амжалтаар угтаха гэһэн хүдэлөөндэ хам оролсоһон Тарбагатайн кондитерска фабрикын хүдэлмэрилэгшэд жэлэй эхиннээ хойшо үндэр дүнгүүдтэйгээр хүдэлжэ ябана. Эндэхи коллектив конфетэ гаргаха һара бүриингөө даабариие ходоодоо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, тэдэнэр үнгэрһэн һара соо «Птичье молоко» гэжэ амтатай конфетэ 5 тонно гаргажа, түсэбөө нэрэтэй солотойгоор бэелүүлнэн байха юм.

Энэ түйлагдаһан амжалтада цехэй мастер, фабрикын профкомой гэшүүн Валентина Григорьевна Гордеева, халаанай хүдэлмэришэн Татьяна Маркеловна Жданова гэгшэд хубитаяа ехээр оруулаа.

М. БАТОИН.

МУХАР-ШЭБЭР

«Родина» колхозой дүй дүршэлөөр баян малшадай нэгэн Василий Варфоломеевэй даадаг коллектив һаяхан ехэ амжалта түйлаба. Энэ гүүртын хашарагууд мяханай комбинадта тушаагдахадаа, толгой бүриин шэгнүүрынь дунда эзргээр 400 килограммда хүрөө. Иигэжэ тэдэнэр гүрэндэ дүн хамта 216 центнер һайн шанартай, тарган мяха тушааһан байна.

Ахалагша мал адуулагшатай хамта энэ түйлагдаһан амжалтада хубитаяа оруулһан коллективэй гэшүүд Василий Феоктистович Варфоломеев, Любовь Семеновна Петрякова гэгшэдые онсолон тэмдэглэхээр. Эдэ малшадай үбэлэй, хабарай хагсуу хүйтэн һараануудта үсэд шангаар хүдэлжэ гараһанай ашаар гүүртын үхэрнүүд сүүдхэдэ толгой бүриингөө шэгнүүрые 1094 граммаар нэмээһэн байха юм.

Василий Варфоломеевэй хүтэлбэрилдэг энэ бишыхан коллектив жэл бүхэндэ иимэрхүү үрэ дүнгүүдые түйладаг заншалтай. Нёдондоной дүнгөөр ахалагша малшан СССР-эй ВДНХ-гай бронзо медаляар шагнагдаһан байна.

Д. ДОНДОКОВ.

ЗАГАРАЙ

Ойн баярта байгша ондо гүрэндэ тарган мал тушаахаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаһан Загарайн районой Тайлсын совхозой үхэршэд хараалһанаа урагшатайгаар бэелүүлээ. Жэшээлбэл, һаяхан малшад Владимир Щитов, Владимир Безъязыков, Санжи Эрдыниев гэгшэдэй ажалладаг коллектив хүсэд таргалһан 94 эрэ хашарагуудые тус бүриин 431 килограмм шэгнүүртэйгээр мяханай комбинадта тушаагаа юм.

Мал түлжүүлжэ шахан таргалуулдаг дурсагдагша совхозодо үхэршэд, тугалшад даажа абаһан һүрэг малаа шэмэ, шанартай тэжээлээр һайнаар хангаһанай ашаар шэгнүүрыень хоног бүхэндэ 832 граммаар нэмээгээ. Энэнь абаһан социалис уялгаһаа 182 граммаар ехэ гээшэ.

Эдэ үдэрнүүдтэ үхэршэд һүрэг малаа шадамараар таргалуулжа, гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые үрагшатайгаар дүүргэхын түлөө бүхы шадабарияа элсүүлэн ажаллана.

В. БУДАЖАПОВ.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

Городой шэнээр байгуулагдаһан райондо, мүн «Ижмаш» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлдэ Д. Ф. Устиновай нэрэ олгохо тухай Удмуртын АССР-эй ниислэл хотын болон республиканска эмхинүүдэй, ажалшадай дурадхалнуудые КПСС-эй ЦК, СССР-эй Верховно Советэй Президиум болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет дэмжэбэ.

«Д. Ф. Устиновай дурасхаалые мүнэхэлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолой нэгэдэхи пунктын үндэһөөр Удмуртын АССР-эй ниислэл хотые Устинов хото гэжэ шэнээр нэрлэхэ тухай тогтоол болюулагдаа. Ижевск город урдынгаа нэрээр үлөөгдэбэ.

ЛЕНИНЭЙ ЗАХЯА ЗААБАРЯАР АЖАЛАА ЯБУУЛХА, БОДОМЖОЛХО

М. С. Горбачевой зохёолнуудай гурбан боти «Шэлэгдэмэл хэлэһэн үгэнүүд болон статьянууд» гэһэн гаршагтайгаар хэблэгдэн гараба.

Хорёод жэлэй хугасаа соохи КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хүдэлмэринүүд энэ суглуулбарида оруулагдаһан байна. Социально-экономическа, политическэ ба үзэл сурталай үргэн олон асуудалнууд, теоретическэ ба практическа зорилгонууд тэрээн соо үргэноор харуулагдана. Зарим зохёолнуудынь түрүүшынхээ тэлилогдоо.

Гурбан ботидо оруулагдаһан зохёолнууд зохёохы удха шанартай, шэнжэтэй байһаараа шалгарна. Тэдээн соо мүноо үеын үндэһэн шухала асуудалнууд гүнзэгыгоор харуулагдана, эрдэм ухаанай талаһаа шэнжэлэгдэнэ, үнэтэ шухаг дүй дүршэл согсологдоно, дутуу дунданууудта шүүмжэлхы ёһоор хандана.

Социалис байгуулалтын зохёон байгуулхы үргэн ехэ арга боломжонууд, ноосэнүүд булюу талануд тухай ойлгомжонууд үргэнөөр харуулагдана.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1985 он) Пленум дээрэ М. С. Горбачевой хэһэн элидхэл, партиин XXVII съезддэ Центральна Комитедэй хэһэн Политическэ элидхэл, хубилган шэнэдхэлгын ба хурдадхалгын асуудалнуудаар тэрэнэй хэлэһэн үгэнүүд гурбан боти соо онсо һуури эзэлнэ.

М. С. Горбачевой зохёолнууд марксистско-ленинскэ ухаан бодолые хүгжөөлгэдэ зохёохы ёһоор хандалгын жэшээ, орон доторой ба улаасхоорондын ажабайдалай асуудалнуудта бүтэмжэтэй һайнаар хандалгын гэршэ жэшээ болоно. Гэхэтэй хамта тэрэнэй бүхы удха шанар парти болон арадай, аха дүү партинууд болон арадай ниитын ажал ябуулгада, хамтын дүй дүршэлэй үндэһөөр революционно теориие саашадань баяжуулгын гэршэ жэшээ болоно. (ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет дэмжэбэ.

ПРОГРАММЫН ҮНДЭҺӨӨР

НИИДЭЛГЭ ЗАЛАН ХҮТЭЛХЭ ТҮБ. (ТАСС). Юрий Романенко болон Александр Лавейкин 19 нөделиин турша соо Газар шадарай замбуулинай дайдада хүдэлмэрилһоор.

Астрофизическэ шэнжэлгэнүүдэй уласхоорондын программын үндэһөөр июниий 18 болон 19-дэ хоёр туршалга хэгдэбэ. «Квант» гэжэ түсхай модуль дээрэ тодхогдоһон рентгенэй обсерваториин туһаламжаар «Лебедь» гэжэ суг мүшэндэ нейтронно одо адаглаха шэнжэлгэнүүд хэгдээ. Удаан саг соо замбуулинай дайдада хэгдэһэн ниидэлгын үедэ медицинскэ хангалгын бүлэгэй врачнууд экипажай гэшүүдэй бэеын элүүрые шалгахын түлөө саг үргэлжэ хиналта хэнэ.

Мүноо командир болон бортинженерэй эзрэх-нудалай ямараар хүдэлжэ байһые али бүхы талаһаань шэнжэлбэ. «Гамма-1» гэжэ химическэ аппаратураар туршалга хэгдээ.

Саашанхи хүдэлмэридэ «Глазар» гэжэ ультрафиолетовэ телескопые экипаж бэлдэһэн байгаа.

Замбуулинай дайдаһаа абтаһан элидхэлнүүдэй, телеметрическэ баримта мэдээнүүдэй ёһоор, «Мир» гэжэ жолоодогдодог комплекс хараалгадаһан программын үндэһөөр нииднэ.

ГОЛ ТЕМЭНЬ—ШЭНЭДХЭЛГЭ

Обществын ажабайдалай бүхы талые гүнзэгыгөөр шэнэдхэн хубилгаха гэзэ олониитэдэ мэдээсэлнүүдые дэлгэрүүлэн тараадаг хэрэгсэлнүүдэй гол темэ болоно. Түбэй газетэнүүд болон журналнуудта, бусад хэблэлнүүдтэ толилогдоһон социально-экономическа хүгжэлтын гол шухала асуудалнуудаар материалнууд «Хурдадхалга» гэһэн суглуулбариин дүрбэдэхи номдо оруулагдаба.

Партийна организацинуудта, экономико болон ажаһуудалда хубилган шэнэдхэлгын дүй дүршэлые али бүхы талаһаань харуулха асуудалнууд эдэ номууд соо онсо анхаралда абтана. Социальна һалбарида, хүнэй эдэбхи үүсхэлые дээшэлүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Аха дүү социалис оронуудай экономическа харилсаанай дүй дүршэл тухай материалнууд мүн лэ толилогдоо.

КПСС-эй ЦК-гай «Правда» хэблэлээр энэ ном барлагдаба.

(ТАСС).

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ ТУҺАЛАМЖА

Эфиопиин зарим районудта айхабтар ехэ ган гасуурай болоһонһоо уламжалан, Ази болон Африкын оронуудтай һаналаа нэгэдэлгын совет комитет, Совет эхэнэрнүүдэй комитет, СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын бүлгэмүүдэй холбоон, Эб найрамдалай совет жаса совет олониитэһээ бэлэг болгожо, эм домуудые, эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хубсаһа хунар, хушалта, майхан, эд бүд болон транспортна хэрэгсэлнүүдые эльгээхэ шийдхэбэри абаба.

Ган гасуурһаа хохидолдо ороһон хүн зоной дунда тараахын тула үнэн зүрхэнэй туһаламжын эд бараан, эдлэл хэрэгсэлнүүд һаяын сагта социалис Эфиопидо эльгээгдэхэ юм.

(ТАСС).

АРАДАЙ ЗАСАГАЙ ХҮСЭН

Байдалаймнай Үндэһэн Хууляар — Совет Конституцяар нягтгадаһан һүнгаха, һүнгагдаха эрхээ эдлэжэ, мүнөөдэр гүрэнэй засаг түрые бүрин дүүрэнээр түлөөлдэг арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй, мүн арадай судьяналталда хабаадахамнай. Мүнөөдэрэй һүнгалта дабтагдаа үе сагта үнгэрхэнь. Совет арадная түрэл партиингаа съездын шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, оронойнгоо соно-экономическа хүгжэлтые тургэдхэжэ байна. Тоэд ехэ энэ зорилгые хуушанай ёһо гуримаар, урдаа хүсэндэнь хүргэхын аргагүй байһые партимнай доор харуулжа, хубилган шэнэдхэлгын үргэн харгы зааа. Хубилган шэнэдхэлгэ — хаанашье байг — хүн зоной шадабаряар, хүсэл зоригоор, олониитын үргэн хабаадалнар, эрхэтэн бүхэнэй өөрынгөө һанал бодол бүгэдын эгдэ табижа шийдхэһэнэй ашаар бэелүүлэгдэхэ байна.

Иган шэнэдхэлгын зорилгонуудые имагтал совет демоүргэдхэһэнэй, гүнзэгырүүлһэнэй ашаар түйлажа бом гэжэ партимнай һургана. Зүгөөр демократиие үргүгжөөхэ гээшэ нэн түрүүн манай гүрэн түрын политидэнэй һуури болодог арадай депутадуудай Соведүүдэ хүндые улам дээшэлүүлгэтэй сэхэ холбоотой.

Тал энэ хубилган шэнэдхэлгын эхилһэн үе сагта үнгэзарлалай Соведүүд ажал ябуулгаяа эрхилһэн байна. республикада хамта дээрээ 10010 депутат һүнгагдаа. Арад зоной үндэр этигэл найдалые харюулхын түлөө дүүд яһала оролдоо. Сүгтаа ажалладаг нухэдэйнгөө, нюмгаа, айл аймагайнгаа хүн зоной захил дүүргэжэ, ажал эрхим дунгүүдые түйлаһан, амжалта түйлалтануудаагэндэ үльгэр жэшээ харуулһан депутадуудай нэрэ тооложо барамаар бэшэ, тэдэнэй зариман мүнөө шэлталда дахинаа депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэ, тэдэнэй нэрэнүүд һүнгуулиин бюллетеньнүүдтэ оруу-

ехэ эрилтэтэй. революционно удха шанартай хубидудай боложо байгаа бэлэн бэшэ мүнөө сагта имагтал ритие улам үргэдхэһэнэй, саашадань гүнзэгырүүлһэнэй, тимэн тухай хүн зондо мэдээсэжэ, тэдэнэй һанамжа бопараалдаа абаһанай ашаар урагшаа дабшахамнай элитэ. е хүн зоной үнэн зүрхэнһөө дэмжэжэ байһаниие онгидэглэмээр.

өө үе сагта һанааень зобоодог асуудалнуудые хүн уса нөөсэгүй зүбшэжэ, оорынгөө һанамжа дурадхалгобшолон харуулжа, өөнэдынгөө сэдьхэл бодолдо дуан нүхэдөө арадай депутадуудта кандидадуудаар дэбИнмэ оршон байдалда ажаллаханьшье һонирхолтой, ье байна,—гэжэ Бэшүүрэй районой арадай депутаШэбэртын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Бата Булатотуев хоорөө һэн. Үнэхээрсөөшье, эндэхи нютагай Сопутадууд ниитын үйлэдбэридэ, һүүринайнгаа ажабайовхозойнгоо социально-экономическа хүгжэлтые түрдэ эдэбхитэй хабаададаг. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөөгэй дай Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ илажа, энэ соСоведэй харьяата Бэшүүрэй совхоз КПСС-эй ЦК-гай, Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй болон ВЛКСМдамжуулгын Улаан түгта хүртэнэн алдартай. Энэ үрта илалтада Шэбэртын сомоной Соведэй депутадуугта горитойхон лэ байха. Мүнөө түлөөлэлгээ дүүргэлалай сомоной Соведэй депутадууд һүнгагшадай үгэнүүдые бүримүһэн бэелүүлээ. Ажабайдалдаа шэнэ о гуримуудые нэбтэрүүлхэ зорилготэй хүн зоной һоүүсхэмэ, дэмжэмэ хэмжээ ябуулгануудые зохёон үнгүхайнь республикын газетэнүүд бэшээ һэн. Түрэл ее болбосон түхэлтэй болгохо, хүн зоной элүүр энтэй хамгаалха талаар һүнгагшадай үгэнэн захилнууд үүргэгдэнхэй.

Удын Советскэ райондо һүнгагшадайнгаа этигэл найгарюулжа, бүхы бэлиг шадабаряа, зүрхэ сэдьхэлэйнгээ сохисые олоной хэрэгтэ зорюулһан депутадууд олон. ромашина» заводой хүдэлмэришэн В. П. Холмогоров, хамгаалгын министерствын авто-ажахын жолоошон Зурбулаев, горпромторгын магазинай наймаашан, ой XX съездын делегат О. А. Гаврилова, пивын заводрлмэришэн Е. А. Булыгин болон бусад һүнгагшадайнгаа удые дүүргэнэн мэдэрэлтэй мүнөөдэр һүнгаха эрхэээ байха. Тэдэнэй зарим нухэдэйнгөө, нюмгаа, айл аймагайнгаа хүн зоной захил дүүргэжэ, ажал эрхим дунгүүдые түйлаһан, амжалта түйлалтануудаагэндэ үльгэр жэшээ харуулһан депутадуудай нэрэ тооложо барамаар бэшэ, тэдэнэй зариман мүнөө шэлталда дахинаа депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүо, тэдэнэй нэрэнүүд һүнгуулиин бюллетеньнүүдтэ оруу-

най районой Дүтэлүүрэй сомоной Соведэй деүүсхэлээр эхин һургуули, Утаата-Далахайда хилээпекарня, спортын байшан, Хамнида, Үлэгшэндэ хүүгаадууд баригдаа.

олоной хэрэгтэ бэеэ үгэнгеэр ажаллажа гараһан зарлалай бүхы депутадуудта арад зомнай үнэн баяр баясхалан хүргэнэ.

хамта ажал ябуулгадаа ханамжагүй хандадаг Сохүнгагшадайнгаа найдал захяа дүүргээгүй депутаөөншье һаа, бии байһаар. Һүүлэй үедэ боложо үнһүнгагшадай суглааануд дээрэ шүүмжэлгэ үсөөн бэостоо, гедна зууршалагдаһан кандидадуудые дэмбури бэрхэ, хүн зоной этигэл харюулма хүнүүд аһан байна. Энэмнай мүн баһа демократиин үргэдий үрэ дүн гэжэ тоолохо ёһоороо тоолонобди.

тэмсэлгүйгөөр социализмда хүрэжэ ерэхэгүйбди. бидэ тэмсэлдэ бэлдэнхэйбди, бидэ эхилээбди, тэрэоведүүд гэжэ нэрэтэй аппарадай туһаламжаар эсэсргэхэбди. Ушаран алибаа зүрилдөөнүүдые хүдэлдай болон солдадуудай Соведүүдэй шийдхэлгэдэ таямаршье асуудал хүнгэноор шийдхэгдэхэ» гээд Ильич Ленин аяар 1918 оной январь һарада хэом. Соведүүдэй зохёохы хүсэнүүдтэ агуухэ багшаали зэргын гүнзэгыгоор этигэдэг байгаа гээшэбү Хаөөр социалис демократиин үргэдэжэ байһан оршон а Соведүүдэй арга боломжонууд хэды ехээр үргааб. ердыдэ абтаад, бэелүүлэгдээгүй орхигдодог шийдхэпедутадуудай ажахын болон соёлой ажабайдалай нуудые шийдхэлгэһэх холодолго, ашаглагдаагүй арга онууд — эдэ бүгдэ һаяхан болотор дэлгэрэнгы бай�, мүнөө түүхын абдарта эрьелтэгүй орожо, Совебхитэйгээр хүдэлдэг гүрэн түрын зүргаанууд боргэтэй. Мүнөөдэр боложо үнгэрхэээ байгаа һүнгалын онсо шэнжэтэй, демократиие улам үргэдхэхын Ярруунын районой һүнгагшад олон мандат хэрэглэжэ, эрхим хүнүүдые нютагайнгаа Соведүүдэй депутадууд һүнгахань.

Байдалай табиһан асуудалнуудые шийдхэхэдээ, тэдэелүүлые хинан шалгахадаа, Соведүүд ажалшадай өөрынгөө хүтэлбэрилгын гурим баримталдагаараа байха. «Социалис демократиие бүхы аргаар үрүй, гүнзэгырүүлэнгүй, тобшолон хэлэхэдэ, бүхы дай, тэдэнэй коллективүүдэй болон эмхи зургаануудын түрын болон ниитын ажабайдалай асуудалнуудые ри, эдэбхитэйгээр ба доамайгаар шийдхэхэ эрхэ байёонгүй, бидэ амжалта түгэс урагшаа дабшажа шадаэ» гээд М. С. Горбачев хэлээ һэн.

дэр социалис демократиин илан мандаһанай гэайндэр. Мүнөөдэр эрхим хүбүүд, басагадаа, комүүдые болон партийнабэшэ хүнүүдые, ажалдаа түрүү, дунда хүндэтэй нүхэдөө засаг түрын зургаануудта аа, бидэ манай Коммунис партиин, Совет гүрэнэй ын болон гадаадын политикые үнэн зүрхэнһөө дэмтурдадхалгын, хубилган шэнэдхэлгын замаар дабайнакаа гэршэлхэбди. Арадай депутадуудаар мүнөөгагдаха нүхэднай үндэр ехэ этигэлдэ хүртэһэнһөө орэгүүдээрээ батадхан харюулха гэжэ найдаад, бүлһүнгалтада хабаадаял!

ст Татьяна Дайндакомолка Татьяна Цыгшэд һаалишанаар районой Алтайн совлдэг юм. ВЛКСМ-а Татьяна Цыбикова жэлдэ үнеэн бүкилограмм һу һаасомоной Соведэй Татьяна Дайндарова үнгэргэгдэжэ байдепутадуудай нюведүүдэй һүнгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгүүдтэйгээр угтаба. Тэрэ республикын һаалишадай гүрбан мянгатанай клубай гэшүүн, районой чемпионой нэрэ зэргэтэй. Ажахын эрхим һаалишад өөһэд хоорондоо мүрысэн ажалладаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хани нүхэд Т. Цыбикова, Т. Дайндарова (баруун гарһаа).

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Үнэн демократиин өрөөн байдалда

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭХЭ, ДЭЛГЭРҮҮЛХЭ

КПСС-эй XXVII съездын, партийн ЦК-гай удаадахи Пленумэй шийдхэбэринүүдые бэелүүлэн, районоймнай ажалшад Агууехэ Октябрьиин 70 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгүүдээр угтахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байна. Нэн түрүүн ажалай бүтээсэ, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ, журам заршем, гүрим ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулха, хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые шэнээр хаража үзэхэ, дутагдалнуудһаа тобшололнуудые хэхэ зорилго ажалша коллектив бүхэнэй урда районой партийна организеци болон районно Соведэй гүйсэдком табиһан байгаа. Арбан хоёрдохи табан жэлэй эхинһээ энэ шухала зорилго бэелүүлжэ эхилһэнэй, бүхы хүдэлмэрэз шэнэдхэн хубилгалгын замда оруулхын түлөө оролдоһоной ашаар промышленна продукци үйлэдбэрилхэ, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха түсэбүүд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Һү, мяха гүрэндэ худалдаха талаар үнгэрэгшэ жэлэй, мүн байгша онойшье 5 һарын түсэб дүүргэгдээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэгдээ. Байгша оной 5 һарын туршада, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, түл олоор абтаа, үхэр малай, хони хурьгадай гарзалха ушарнууд үсөөрөө. Арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараа үйлэдбэрилэн гаргаха түсэб мүн лэ дүүргэгдэһэн байна.

Районоймнай олон колхоз, совхозууд, тэрэ тоодо «Комсомольский», «Целинный» Яруунын совхозууд, «Коммунизм» колхоз, Яруунын леспромхоз һүүлэй жэлнүүдтэ ажал хэрэгүүдээ нилээд һайжаруулаа.

Хүдөө ажахые хүтжөөхэ хэрэгтэ хубитаяа өхөөр оруулдаг, эрхим ажалаараа үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүд район доторнай яһала олон гээшэ. Жэшээлхэдэ, «Улаан-Туяа» совхозой Ц-Д. Д. Дондоковой хүтэлбэрилдэг тракторно-тарыан ажалай бригеда хамтын подрядай гүримаар ажаллажа, жэл бүри үндэр дүнгүүдые түйлана. Үнгэрэгшэ жэлдэ түс бригадын гэшүүн бүхэн 11720 түхэригэй продукци үйлэдбэрилһэн гэхэ гү, али гектар талмай бүриһөө 11 центнер ороо-һо хуряагаа.

«Коммунизм» колхозой Ц. Д. Митыповэй хүтэлбэрилдэг хонишодой бригада жэлһээ жэлдэ тогтууритай һайн дүнгүүдые түйлана. Гэр бүлөөрөө худалдэг түс бригада үнгэрэгшэ жэлдэ 41 мянган түхэригэй продукци гүрэндэ тушаагаа.

«Комсомольский» совхозой тэжээл бэлэдхэгшэдэй звеное Ц. Д. Митыпов удеридана. 7 механизаторһаа түс звено бүридэдэг. Тэдэнэр үнгэрэгшэ жэл 45600 центнер үбһэ бэлэдхээ һэн. Иимэ өхэ хэмжээнэй эрхим шанарай үбһэн район соо түрүүшынхээ бэлэдхэгдэжэ абтаһан байна.

Ажалдаа эрхим дүнгүүдые түйлаһан нүхэдэй түрүү дүй дуршэл манай районой эрхэ байдалда ажалдаа амжалтануудые түйлаха арга боломжонууд бии гэжэ элэсэр гэршэлнэ. Зүгөөр зэргэлжэ байһан бригадонууд, ажахынууд, предприятинуудта тад ондоо дүнгүүдые түйладаг ушарнууд яһала олоор дайралдана. Энэнь эмхидхэлэй, ойлгуулмжын, элсүүлхы худалдэмэри һулаар ябуулгдана, шэнэдхэн хубилгалтын талаар горитой хэмжээнүүд абтанагүй гэжэ харуулна.

Гэхэтэй хамта районой хэдэн организацинууд, предприятинуудт, колхоз, совхозууд өөрынгөө нөөсэ арга боломжонуудые гүйсэд һайнаар хэрэглэнэгүй.

Тодорхойлон хэлэбэл, «Бурводстройн» ПМК, райпотребсоюз, рыбкооп болон бусад организацинууд үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэнгүй табан жэлэй түсэб дүүргэлтэдэ һаад тойбо татажа байнаар.

Байгша ондо манай районой ажалшад 25 мянган тонно ороо-һо, 42,5 мянган тонно үбһэ, 47 мянган тонно силос, 11 мянган тонно сенаж бэлэдхэхэ ёһотой. Имагтал энэ ушарта Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулан абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхэ аргатайбди.

Ороноо, бүхы обществоёо демократизацилха зорилго партийн ЦК-гай январийн (1987 он) Пленум табиһан байна. Энээнэй тон шухала удха шанартай байһые ВЛКСМ-эй XX съезд дээрэ үгэ хэлэхэдээ нүхэр М. С. Горбачев иигэжэ тодорхойлоо һэн. «Демократиие хооһон үгэ шашалгаар дүүргэжэ болохогүй... Демократи хадаа ёһо гуримгүй байдал, дура зоргоороо ороло оготолон бэшэ, үнөөгөө абалга гү, али муу һанаагаар хэн нэгэнэй нэрые бузарлаха арга боломжо бэшэ гээшэ».

Юрэнхыдөө, Соведүүдэй хүдэлмэриие демократизацилха талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Соведүүдэй депутадууд ажалша коллективүүдэй урда тоосоно, Соведэй гүйсэдкомууд гансал сессинүүд дээрэ тоосодог саншалаа болинхой. Мэдээсэлэй уулзалганууд, «түхэреэн столнууд», «нээмэл бэшэгэй үдэрнүүд» гэхэ мэтэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Болохоёо байһан һунгалта, совет социалис демократиин хүгжэлтые үшөө дахин гэршэлхэ байна. Ушарынь гэхэдэ, манай парти болон правительство социалис демократиие үргэдхэхэ арга боломжонуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ, тэрэниие саашадань нарижуулха тухай тобшолол хэһэн байна бшуу.

Имагтал социалис демократи бүхы талаарнь хүгжөөһэнэй ашаар үргэн арад зоной зохёохы эдэбхи үүсхэлые дэлгэрүүлхэ, обществын ажабайдалай бүхы асуудалнуудые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэниие бодотоор хабаадуулха аргатай байнабди.

КПСС-эй ЦК-гай январийн (1987 он) Пленум дээрэ һунгуулиин системэ саашадань нарижуулха тухай хэлэгдэһэн байна. Тус Пленумэй шийдхэбэринүүдэ үндэһэлэн, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолтой зохилдуулан, һунгуулиин олон мандадтай округуудта нютагай Соведүүдэй түршалга-һунгалта манай райондо үнгэрэгдэхэнь гээшэ.

Нютагай Соведүүдэй болон арадай сүүдүүдэй арадай судьянарай, заседательнуудай һунгалтада демократическа ёһо гуримуудые дүүрэнээр хэрэглэхэ, энээнһээ урид дайралдаг байһан ёһын тэдысэ дуугаа үгэлгые болюулха, олон хүнүүд соо-һоо үсөөхэн хүнүүдые Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар шэлэжэ абаха арга ажалша коллективүүдтэ олохо гэхэ гү, али хуряангыгаар хэлэбэл, һунгалта эмхидхэхэ асуудалнуудта шэнэ ёһоор хандаха арга олдоһон байна.

КПСС-эй райком болон районно Соведэй гүйсэдком, партийна эхин организацинууд олон мандадтай округуудта нютагай Соведүүдэй һунгалта үнгэргэлгын гол зорилгонуудые тодорхойлжо үгэһэн байна. Иимэ зорилгоор районой сельскэ болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр болон секретарьнарай семинар-зүблөөч үнгэргэгдэһэн байгаа. Олон мандадтай округуудые бии болгохо, тэдэ округуудһаа хэды хүниие Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлхэб гэхэ мэтэ олон асуудалнууд тэрэ семинар-зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Удаань партийн райком партийна организацинуудай секретарьнарай, агитколлективүүд болон агитпунктнуудые даагшанарай, соёлой байшангууд болон библиотекэнүүдые даагшанарай семинарнуудые үнгэргөө. Тус семинарнуудые дээрэ эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин, тус туршалга-һунгалтын үедэ ябуулагдаха хүдэлмэриин онсо зүйлнүүд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгые улам һайжаруулха, Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойдо зорюулан, ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрэһэн социалис мүрысөөнэй эршые улам шангадхаха уялгатайбди.

Үнэхөөрөөшье, ниитэ-политическэ хүдэлмэриин дэлисэ, ажалша коллективүүдэй эдэбхи үүсхэл һүүлэй үедэ нилээд үргэдөөд байна.

Соведүүдэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ һунгалтада бэлэдхэлэй харюусалга ехэтэй, шухала шатань болодог гээд мэдээжэ.

Районно Соведэй депутадуудые һунгадаг урданхи 75 округуудай орондо һунгуулиин олон мандадтай 18 округууд бии болгогдоо. Тиихэдэ сельскэ, сомоной Соведүүдэй һунгалта үнгэргэхэ 315 округуудай орондо һунгуулиин олон мандадтай 86 округ бии болгогдоһон байна.

Соведүүдэй депутадуудта кандидадууд ажалша коллективүүдэй хамтын суглаанууд дээрэ дэбжүүлэгдэнэ. Тиихэдэ Соведэй депутадуудта кандидадуудай тоо округой мандадуудай тоонһоо ехэнхидээ олон байха ёһотой. Тиимэһээ мүнөө дээрээ урдань һунгагдадаг 75 депутадуудай орондо 91депутадта кандидат дэбжүүлэгдээд байна. Гэхэтэй хамта Соведэй депутадта кандидат бүхэн дунда зэргээр 3 хүнүүдһээ шэлэгдэжэ, олоной дуугаер дэбжүүлэгдэһэн гэжэ мэдэхэ ёһотойбди. Районно Соведэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхын тула, жэшээлхэдэ, ажалша коллективүүдтэ ааар 1400 хүнэй кандидатура зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ онсолхо хэрэгтэй.

Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлхэ асуудалаар бүхы суглаанууд хүн зоной эдэбхитэй хабаадалгатайгаар үнгэрбэ.

Һунгагшад мүнөө Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудтайгаа уулзажа, захяа заабаринуудые үгэнэ. Тиигэжэ арад зон Соведүүдэй депутадуудай хүсөөр экономическа болон социальна хүгжэлтын түсэбүүдые дүүргэлтые туйлаха хэрэгтэ сэхэ хабаадалсана.

Байгша оной июнийн 21-дэ һунгагдаһан нютагай Соведүүдэй депутадуудай хүсөөр Соведүүдэй хүдэлмэри саашадань улам эдэбхижүүлхэ, хүн зоной эдэбхи үүсхэлээр тодорхой амжалта туйлаха зорилго табигдана гээшэ. Тиимэһээ бидэнэр туршалга-һунгалтын үрэ дүнгүүдые ойрын жэлнүүдтэ элэсэр хараха аргатай болохобди.

Л. ЦЫДЫПОВ,
Яруунын районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ДЕПУТАТ—НЮТАГАЙНГАА ЭЭЭН

1971 ондо багшанарай институт дүүргээд, Сэлэнгын районой Зүй-һүтэй һууринай найман жэлэй һургуулида багшалхаар эльгээгдэгдэ һэм. Найман жэлдэ багшалаад байтарни, нютагай сомоной Соведэй секретеряар һунгаба. Тэрэ болотор Соведүүдэй хүдэлмэри гээшые ороидоошье мэдэхэгүй байгааб. Соведэй хүдэлмэри гээшые шудалжа, шэнжэлжэ, онсо өөрсэ шанар шэнжьень ойлгожо эхилээ бэлэйб. Тиигэжэ байха хирэдэмни намайе Зүй-һүтэйн сомсоведэй түрүүлэгшээр һунгаа һэн. Бидэ эгээн түрүүн депутадай үүргэ, харюусалга гээшые дээшэлүүлхэ гэжэ нэн түрүүн оролдоо һэмди. Тэрэ оролдолгомнай ашаг үрэез харуулаа гэхэ хэрэгтэй. Зүй-һүтэйн сомоной 19-дэхи зарлалай Соведэй депутадуудай хүндэлэлдэ һаа үнгэргэгдэһэн хэмжээ ябуулгамнай энээниие гэршэлнэ.

Һайндэр хүдөөгэй клуб соо болоо. Хани халуун оршон байдалда депутадуудай хэһэн хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөбди. Үдэшые хүтэлбэрилэгшэд эрхимээр хүдэлһэн депутат тухай сугларагшадта хөөрэжэ үгөө.

Худөөгэй библиотекые даагша, РСФСР-эй соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ депутат Е. Ж. Нимаевагай һунгуулиин округ бусадайхиһаа һайн гэжэ тоологдоо. Депутадай округ соогоо хэһэн хүдэлмэринь тэрэнэй ажал ябуулгые харуулдаг гол баримтань ха юм. Елизавета Жамсарановна депутадайнгаа үүргые гол хүдэлмэритэеэ шадамараар тааруулан бэелүүлдэг.

Һүтэй бишыхан һууриншье һаа, шиидхэхэ асуудалнуудаар олон байдаг. Депутат Е. Ж. Нимаева тэрэниие һайн мэдэдэг, мүнөөдэрэй һунгагшадтай хуушанайхяараа хүдэлжэ болохогүй гэжэ ойлгодог. Һүтэйөөрхинэй Е. Ж. Нимаевае сомоной Соведэй депутадта мүнөө кандидадаар дэбжүүлээд байһаниинь тэрэнэй ажал ябуулгын ёһотой һайн аттестацинь болоно бэшэ гү?

Зүй-һүтэйн найман жэлэй һургуулиин багша З. Ц. Эрдынеева, үхэршэн С. Д. Санжиев, түрүү һаалишан Г. Е. Балданова, хонишон Ю. Л. Цыретаров болон бусад депутадуудые нютагай зон, райсоведэй гүйсэдкомой таһагуудые даагшанар халуунаар амаршалһан байна.

Иимэ үдэшэ манда түрүүшынхиеэ үнгэргэгдөө. Манай сомоной дэбисхэр дээрэ депутадай нэрэ хүндэ дээрэ үргэгдэнэ.

1986 оной июнийн 1-дэ һуринай һайндэр үнгэргөө һэмди. Нютагаймни хүн зон һайндэртөө үнэн зүрхэнһөө бэлдээ һэн. Гурбан гудамжымнай дунда ёһотой мүрысөөн болоо. Үйлсэ бүхэнэй айлнуудай байра байдалаа һэргэжэ ороо-хүүгэдэй талмайнуудые тухаймрээ, элдэб һонирхолтой зүйлнүүдые бүтээжэ, бэе бэедэй худалдаа. Тэрэнһээ суглаһан 215 түхэриг Эб найрамдалда жасада оруулагдаһан юм.

Хүн зомнай урдань яһалгаа ханшье архи уудаг байгаа. Тиимэһээ үнгэрһэн жэлэй февраль һарада нютаг зоной хамтын суглаа зарлажа, саашадаа хэрэгшэн гэжэ амидарха тухайгаа хэлсэбэбди. Тэндэ шанга хөөрэлдөөн болоо. Архидагатай шүүлэй нютаг болоё гэжэ нэгэн дуугаар хэлсээбди. 9 хүнөө бүридэһэн комисси байгаа лагдаа. 14 архиншан, 4 архида дуратайшуул, 6 гэр бүлэ гүйсэдкомой бүридэлэ абтаа һэн. Гүйсэдкомой болон комиссиин гэшүүдэй, ниитэ эмхинүүдэй эдэбхитэй хүсөөтэй тэдэнтэй шанга тэмсэл эхилдэ бэлэй. Мүнөөдэрэй байдалаар, архиншад манда үгэгдэхэдэ, болохо. Мөрт һара соо архидалгагүй түрэ хэнэмнай һайнаар үнгэрөө. Энэ саашадаа заншалта болохо эзэргэтэй.

Архи тамхияа намнахияа болиходоо, байра байдалнай һэргэжэ, ажал хэрэгнай урагшатай болоо. Бүлэдаа хүүгэдэй саад бөрөөдөө ретранслятор бодхоогоо. Бани, фельдшерскэ пункт, отделениин конторо, 26 телефоной АТС баригдаа. Сэвшадаа хүн зондоо гэр байра барюулжэ эхилхэбди. Энэ асуудалые хозоймнай түрүүлэгшэ В. Г. Жалсанов дэмжэ һэн.

Һүтэйн һаалиин фермэ дэрэхи депутадуудай бүлэг А. Р. Эрдынеев һайнаар хүтэлбэрилдэг.

Нютагаймнай залуушуул өөрөөгөй байдаг болонхой. Клубтаа элдэб кружогуудые эмхидхэзд, тэрээнэ эрхилэ, уран һайхнай нөөдө харалгада хөтөлбаадана. Драмын кружогой «Будамшуулһаа» хэһэг табиһан «Тахуунайе» зүжэглэн харуулжа туршана.

Һая бүлэг залуушуулнай клубинедтэм орожо өрэзд, ямаршье хэрэглэмжэгүй байһан хүншан котельнине зайажа, өөрдынгөө хүсөөр соёлой спортын комплекс тухэрэхьемнай зүбшөөгөөгөө гэжэ хандабал. Ямаршуулгуйлые хангангүй байна. Ямаршье лохо аал? Дуратайгаар зүбшөөгөөб. Мүнөө тэдэмнай хэмжэгаа шуужа оронхой гэжэ Үбэл болотор дүүргэхэ өөдөө.

Эдэ бүгэдэ хуу депутадай эдэбхи үүсхэлнэ юм. Мүн сомоной Соведэй депутат — нютагайнгаа ёһотойл нинь гэлсүүлдэг болонхой юм. 20-дохи зарлалай Соведэй депутадуудта кандидадуудые бүри өхэ найдалтай байна.

Ф. РЯБОВА,
Сэлэнгын районой Зүй-һүтэйн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

ҺУНГАГШАДАЙ ЗАХЯАНУУД

Районой һуурин тосхонууд, полевой станууд, малай гүүртэ, отаранууд дээрэ модо бэлэдхэгшэд болон загаһашадай дунда арадай депутадуудта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэдтэй уулзалганууд боложо дүүрэбэ. Уланай колхозой малшад Хара-Уһанай гүүртэдэ булгадаа суглараад, районно болон Уланай сомоной Соведүүдтэ депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн колхозой техник-үрэжүүлэгшэ Э. Ш. Пирта-нова, һаалишан Ж. Д. Будаева, РСФСР-эй габьяата агроном Б. О. Гармаев гэгшэдтэй уулзажа, кандидадуудтаа өөһэдынгөө һанамжа, дурадхалнуудые хэлжэ, захяа үгэбэ. Ажахын малшадай Хүнтэй дээрэ байрладаг һү һаалиин фермын малшадай гэр байра радиотой, малай гүүртэнүүдые телефонтой болгохо, хүүгэдэй саадые үргэдхэхэ асуудал шиидхэлсэхыень тэдэнэр гуйһан байна.

Мүн һунгуулиин һүбын округто һунгагшадай суглаанда хабаадагшад Бодон һууриндахи залуушуулай үйлсэ сэсэрлигтэй болгохо, хүүгэдэй наадаха талмай түхеэржэ үгэхэ асуудалда анхаралаа хандуулхыень сельскэ Соведэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн Л. А. Пилипенко, А. Н. Наргулева хоёрто захяа үгэбэ.

Аха дүү Козулинтанай нэрэмжэтэ үйлсые болбосон түхэлтэй болгохо, ногооруулха болон асфальтаар хушаха, айлнуудай огород руу татагдаһан обоонуудые ойрын сагта заһабарилха асуудал шиидхэлсэхыень арадай депутадуудай Баргажанай поселково Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Баргажанай дунда һургуулиин багша Н. И. Жигловае һунгагшад гуйба. Мүн Баргажанай-Адаг тосхоной ажалшад үйлсэ, талмайнуудаа һуниин сагта гэрэлтэй болгохо, хүүгэдэй наадаха талмай болон бусад түхеэрэлгэнүүдые барихэ, тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо хэмжээ ябуулгада анхаралаа хандуулхыень районно болон поселково Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн нүхэдтөө захяа үгэбэ.

И. БАЙКАЛОВА,
Баргажанай районно Соведэй гүйсэдкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

ХУБААЛДАМААР ДҮЙ ДҮРШЭЛ

Буряадай АССР-эй Юстициин министерствын үнгэргэһэн шалгалтын дүнгөө Хэжэнгын районой арадай судья нүхэр Л. О. Урбазаевай хүдэлмэриин дүй дүршэл һайшаагдан дэмжэгдээд, республикын бүхы сүүдүүдэй дунда дэлгэрүүлэгдэхээр гэжэ тэмдэглэгдэнэн байна.

Манай газетын штатнабшэ корреспондент З. М. Ширапов районойнгоо судьятай энэ хөөрэлдөө хэбэ.

АСУУДАЛ: КПСС-эй съездын эрилтэнүүдэй болон партийн удаадахи Пленумүүдэй тогтоолнуудай үндэһөөр бүхы хүдэлмэриеэ шэнэдхэн хубилгахын тулада танай арадай сүүдэй урда табигдаһан зорилгонууд ямар бэ?

Харюу: Манай ороной арадай сүүдүүдэй урда нэгэл зорилго табигдагаг гээшэ. Тиигэбшье сагай эрилтын ёһоор, районой сүүд бүхэн өөһэдынгөө ажал ябуулгые хубилгаха гэжэ оролдожо байнхай. Хэжэнгын районой арадай сүүдэй хүдэлмэрилэгшэд районойнгоо хүн зониие хуули ёһо һайн мэдэхээр, хүндэлхөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгые саашадань улам һайжаруулха, хэрэглэгдэһэн хуулинуудай аша үрэ өхэтэй байха асуудалда горитой анхаралаа хандуулна. Тиимэһээ манай хүдэлмэрилэгшэд ажалша коллективүүдтэ үргэлжэ ошожо, хүндэтэй айлшадынь болодог юм. Арадай судья һунгагшадайнгаа урда тоосодог байна.

АСУУДАЛ: Леонид Ользоновичь, Та, жэшээлхэдэ, ямар коллективүүдтэй уулзаабта? Үрэ дүнгынь...

Харюу: Мөгсохоной, Ушхайтын, «50 лет Октября» совхозуудай, «Агропромхимия» нэгэдэлэй, Худанай ОРС-ын болон бусад ажалша коллективүүдэй урда тоосоо һэм. Тоосоото элидхэлэйнгээ удха шанар дээрэ нилээд бодомжологодоог гээшэ. Ажал хэнгүй олзо олохо ябадалтай, архидалга болон алкоголизмтай тэмцэхэ тушаа асуудалнуудта онсо анхарагдадаг. Сугларагшад өөһэдөөшье эдэ асуудалнуудаар үнэзгы харюу дуулаха дуратай байдаг гэжэ бодото байдал харуулна.

Үрэ дүнгынь гэнэ гүт? Жэшээ дурдаха болоо һаа, иимэ байна. «Первомайский» совхоздо тоосоото элидхэл хэнгээ уулзахадамни, Эдэрмэг һууринда архиин магазин хаая гэһэн дурадхал ороо һэн. Хүн зоной дурадхалаар райгүйсэдкомой хүтэлбэридэ хандаа һэм. Эдэрмэгтэ мүнөө архиин магазин хаагданхай.

Асуудал: Сүүдэй хэрэгтэ үргэн демократи хэрэглэхын, сүүдэй шиидхэбэриин ямар үндэһэтэйгөөр абтаһаниие олондо мэдүүлхын тула ямар хэмжээнүүд абтадаг гээшэб?

Харюу: Сүүдтэ олон хүниие хабаадуулхын тула нүүдэл заседаннуудые үнгэргэдэгбди. Сүүдэйнгээ хэрэгүүдтэ юрын хүнүүдые хабаадуулнабди. Нёдондо ниитын эгүһөө 43 хүн эзмэ тохогшоор, 5 хамгаалагшаар (защитник) сүүдтэмнай хабаадалсаа һэн. Гурбадахи хэрэг бүхэндэмнай олониитэ байлсаа бэлэй.

Тиихэдэ манай арадай сүүд районнойгоо «Хэжэнгын гол» газетэтэй бата бэхи холбоотой юм. Журналистнуудтай хамта «Хүн ба хуули» гэжэ гаршагтай тусхай хуудаһа һара бүхэндэ гаргадагбди. Энэ хуудаһанайнгаа олондо һонирхогдодог, хүлеэгдэдэгые бидэ мэдэдэгбди. Тиимэһээ саг соогоо тэрэ гаргадаг гээшэ. 1986 ондо хүн зоной урда сүүд 15 дахин тоосоо, харин байгша ондо 6 тоосоон хэгдээд байна.

АСУУДАЛ: Үнэрхэеэ байгаа һунгалта тухай юу хэлэхэ байнат?

ХАРЮУ: Энэ һунгалта, нэгэдхээр, ойн баярай жэлдэ болохонь гээшэ. Тиимэһээ политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрхэнь ааб даа. Хоёрдохёор, арадай сүүдэй манай орондо хэды ехэ эрхэ түлөөлэлгэтэй байһаниие мэдэнэбди. Арадай судьянуудые һунгахадаа, арад зон тэдэндэ этигэнэ, найдана ха юм. Обществын болон түрэн түрын талые, совет эрхэтэдэй хуулита эрхэнүүдые сахин хамгаалдаг ажал ябуулгаяа үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгахыемнай, демократи үргэдүүлхыемнай, бүхы хэрэгээ олондоо мэдээжээр ябуулхыемнай КПССэй ЦК-гай январийн (1987 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд уялгална. Эдэ шиидхэбэринүүдэй яажа бэелүүлэгдэжэ байһан тухай дээрэ тогтоо һэм.

Сүүдэйнгээ хэрэгүүдтэ юрын хүнүүдые хабаадуулнабди. Нёдондо ниитын эгүһөө 43 хүн эзмэ тохогшоор, 5 хамгаалагшаар (защитник) сүүдтэмнай хабаадалсаа һэн. Гурбадахи хэрэг бүхэндэмнай олониитэ байлсаа бэлэй.

Тиихэдэ манай арадай сүүд районнойгоо «Хэжэнгын гол» газетэтэй бата бэхи холбоотой юм. Журналистнуудтай хамта «Хүн ба хуули» гэжэ гаршагтай тусхай хуудаһа һара бүхэндэ гаргадагбди. Энэ хуудаһанайнгаа олондо һонирхогдодог, хүлеэгдэдэгые бидэ мэдэдэгбди. Тиимэһээ саг соогоо тэрэ гаргадаг гээшэ. 1986 ондо хүн зоной урда сүүд 15 дахин тоосоо, харин байгша ондо 6 тоосоон хэгдээд байна.

АСУУДАЛ: Үнэрхэеэ байгаа һунгалта тухай юу хэлэхэ байнат?

ХАРЮУ: Энэ һунгалта, нэгэдхээр, ойн баярай жэлдэ болохонь гээшэ. Тиимэһээ политическэ ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрхэнь ааб даа. Хоёрдохёор, арадай сүүдэй манай орондо хэды ехэ эрхэ түлөөлэлгэтэй байһаниие мэдэнэбди. Арадай судьянуудые һунгахадаа, арад зон тэдэндэ этигэнэ, найдана ха юм. Обществын болон түрэн түрын талые, совет эрхэтэдэй хуулита эрхэнүүдые сахин хамгаалдаг ажал ябуулгаяа үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгахыемнай, демократи үргэдүүлхыемнай, бүхы хэрэгээ олондоо мэдээжээр ябуулхыемнай КПССэй ЦК-гай январийн (1987 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд уялгална. Эдэ шиидхэбэринүүдэй яажа бэелүүлэгдэжэ байһан тухай дээрэ тогтоо һэм.

Байгша ондо архидалгаар харагдаһан хоёрдохи хэрэг бүхэн нүүдэл заседани дээрэ табигдаа. Харата һанаагаар хэгдэнэн эзмэтэ ябадалнуудай 40 процентнь мүн лэ коллективүүдтэ үнгэргэгдэнэн байна.

ЭДЭБХИГҮЙГӨӨР ХҮДЭЛЖЭ БОЛОХОГҮЙ

Улаан-Удын Ажалай Улаан Тугай орденто заводто ерба гаран жэлдэ маляр-пульверизаторщигаар хүдэлжэ байнаб.

Би өөрыгөө ехэ талаантайб гэжэ тоолодогби. Юундэб гэхэдэ, ажалша һайн коллективтэ тудаа хүм. Суг хүдэлдэг нүхэдни эхинһээ хойшо намайе дүнгэжэ, хайрлажа, туһалха сагтаа туһалжа байгаа юм. Тэдэнэйнгээ ашаар мүнөө мэргэжэлээрээ дээдэ шатын зиндаатай болонхойб. Энэ хадаа гансал нүхэдэймни, коллективэймни намайе һургаһанай, һайнаар заажа үгэһэнэй Үрэ дүн гэжэ һанагшаб.

Хүнэй һайхан хандалгые һэшхэлээрээ, һайн ажалаараа харюулха гэжэ оролдохош. Халаанайнгаа даабари эрхим шанартайгаар, үлүүлэн дүүргэхэш.

Тэд хүн гээшэ гансал хэжэ бейһан ажалаараа сэдьхэлээ ханадаг бэшэ ха юм. Һайнаар ажаллахашье, ажаһуухашье ёһотойбди. Ниитын хүдэлмэридэ хабаадангүйгөөр, яажа амидаржа болохоб. Зарим нэгэниие харахада, урдахияа хээдлэ, ниитын хүдэлмэри намһаа саагуур, нараннаа наагуур гэхэ тооной ябажа байдаг агша.. Зүгөөр би тиигэжэ шадаашьегүй хүм, шадахашьегүйб гэжэ һанадагби.

Абари зангайм энэ талые ойлгоһондоо юм гү, коллективни намайе анха түрүүн далаад онуудта райсоведэй депутадаар һунгаһан юм. Ямаршье дүй дуршэлгүй байһан тула тиихэдэ балайшье юумэ биараагүйб гэжэ һанагшаб. Нарай нялха үхибүүтэй байгааб даа.

Удаань 1985—1987 онуудай зарлалда горсоведэй депутадаар һунгагдаа һэм. Тиихэдээ ажалай, ажабайдалайшье дуршэлтэй болоһон, боргожоһон байгаа аабзаб даа. Урданайхидаал бэшэ, яһала оролдогдоо гээшэ. Гэдэргээ таталуургигүй болоходоо, юугээ хэхэбши, һамбаашалаад лэ һунгагшадайнгаа захяануудые дүүргэхые бодохош. Түрүүн һунгагдахадаа, арадай депутадуудай Железнодорожно райсоведэй байгаали хамгаалха талаар саг үргэлжын комиссида оруулагдаһан юм. Харин энэ удаа соёл-гэгээрэлэй талаар горсоведэй комиссида оруулагдаһан байгааб.

Тэд тусхай һургуули, бэлэдхэлгүй хүн энэ комиссида юу хэжэрхихэ, ямар үүсхэл, эдэбхи гаргажархиха һэмбиб даа. Тиигэбшье өөрынгөө округой һунгагшадай захяануудта анхаралаа ехээр хандуулжа, депутадай нэрэ хүндэ хэрэглэн, тэдэндээ туһалха гэжэ оролдодог байгааб. Жэшээлхэдэ, 12-дохи маршрудай автобусые Восточный посёлок хүрэтэр ябуулдаг болгоо һэм. Түрүүн тэрэ манай завод хүрөөд лэ бусадаг байгаа.

Ушөө тиихэдэ энэ посёлготомнай 85-дахи аптекэ бии юм. Тэрэнэй байрань подвал соо. Тиимэһээ халуун шиит хоёрһоонь боложо, эм дом мүүдажа байна, хэмжээ абаха хэрэгтэй гэжэ һунгагшад намда хандаа һэн. Тэрэнь барилгатай хабаатай, ганса депутадай бэелүүлхэ хэрэг бэшэ байгаа. Тиихэдэнь би ороной дээдын засагай депутат, заводойнгоо директор Юрий Николаевич Кравцово хандажа, хэмжээ абхуулаа һэм.

Тиихэдэ түлеэ залһа зондо асаруулха талаар нилээд ябагдаа бэлэй.

Комиссиингаа нэрэнээ «Родина» кинотеатрай буфедэйнь худэлмэри шалгадаг байгаабди. Амаралтын Орешковэй нэрэмжэтэ паркын байдалда мүн лэ анхардаг һэмди. Томошолон хөөрэхэдэ, иимэрхүү худэлмэри хэгдэһэн гээшэ. Тэд шиидхэгдэхэ асуудалнай ушөө олон гэхээр юм ааб даа. 17 мянган шахуу хүн зоной ажаһуудаг «Восточный» посёлогто эдеэ хоолой ганса магазин бии. Һүнэй, хилээмэнэй магазинууд багадаад байна. Энэмнай мүн лэ депутадай анхарха, хэмжээ абаха хэрэг.

Коллективни намайе мүнөө Һүнгуулиин 157-дохи округһоо Түрүүн тэрэ манай завод хүрөөд лэ бусадаг байгаа.

Ушөө тиихэдэ энэ посёлготомнай 85-дахи аптекэ бии юм. Тэрэнэй байрань подвал соо. Тиимэһээ халуун шиит хоёрһоонь боложо, эм дом мүүдажа байна, хэмжээ абаха хэрэгтэй гэжэ һунгагшад намда хандаа һэн. Тэрэнь барилгатай хабаатай, ганса депутадай бэелүүлхэ хэрэг бэшэ байгаа. Тиихэдэнь би ороной дээдын засагай депутат, заводойнгоо директор Юрий Николаевич Кравцово хандажа, хэмжээ абхуулаа һэм.

Тиихэдэ түлеэ залһа зондо асаруулха талаар нилээд ябагдаа бэлэй.

Комиссиингаа нэрэнээ «Родина» кинотеатрай буфедэйнь худэлмэри шалгадаг байгаабди. Амаралтын Орешковэй нэрэмжэтэ паркын байдалда мүн лэ анхардаг һэмди. Томошолон хөөрэхэдэ, иимэрхүү худэлмэри хэгдэһэн гээшэ. Тэд шиидхэгдэхэ асуудалнай ушөө олон гэхээр юм ааб даа. 17 мянган шахуу хүн зоной ажаһуудаг «Восточный» посёлогто эдеэ хоолой ганса магазин бии. Һүнэй, хилээмэнэй магазинууд багадаад байна. Энэмнай мүн лэ депутадай анхарха, хэмжээ абаха хэрэг.

Коллективни намайе мүнөө Һүнгуулиин 157-дохи округһоо арадай депутадуудай Улаан-Удын городской Соведэй депутадта кандидадаар дахинаа дэбжүүлээд байна. Мүнөө сагаймнай эрилтэ ондоо болоо. Шэнэдхэн хубилгалга арадай ажахын һалбари бүхэндэ нэбтэрээ. Тэд би энэниие зүбөөр ойлгожо, сагай эрилтэдэ таарамаар бэелүүлжэ шадаха хүн гүб?

Шэнэдхэн хубилгалга гээшэмнай, минии ойлгоходо, бүхы юумэндэ хандасаяа ондоо болгожо, хубилгаха, үндэр бүтээсэтэйгээр худэлхэ, бэе бэедээ эрилтэ табилга гээшэл ха. Тэд эдэмнай хү

БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

...бликын Министрнүүдэй ...элжээтэ заседани ...Байгал-Амарай түмэр ...барилгын ябаса тухай ...зүбшэгдэбэ. Энэ асуу...элидхэл хэһэн «Нижтрансстрой» трестые ...А. П. Романов бамай...ал хэрэгүүд тухай мэ... Байгша ойн баярай ...Северобайкальск хото...нэ-Уоян хүрэтэрхи түэлектрын элшээр хүсэд ...зангагдажа, саг ур...ашаглалгада үгтэхөөр ...эһнхэй. Кичерэ, Ангоя, ...ан станцинуудта гэр ...оциально-соёлой, ажа... хэрэглэмжые ханга...нүүд бариглажа бай... посёлогуудта 5 мянга ...үрбэлжэн метр гэр ...30 хүүгэдэй саад, 624 ...нуураха нүргуули ...да тушаагдаа. Түмэр ...ан бусадшье нүүрин ...та барилга үргэнөөр ...үргэлжэлһөөр тээд ...гаа дутагдалнуудые ...н тухай үргэн ехэ ...н заседани дээрэ бо...ша оной түрүүшын ...рын дүнгүүдээр барил...згэлдэ ороо. Зарим ...шефүүд һаатуулна. ...ын тоннель тойрон ...байгаа түмэр замай ...а мүн баһа хараалаг...болзорһоо гээгдэхэ ...дэнэ. Эдэ дутагдал...шалтагаануудые элир...түсэб даабаринуудаа ...үрэн бэелүүлхэ арга ...ухала гэжэ Министр...овет тэмдэглээ.

...үедэ БАМ-ай барил...хангаха асуудалда ...нүүрүулагдаа, барил...ериалнууд дуталдана, ...наймаанай, ажаһуу...алтэ хэрэглэмжэ хан...н зургаануудай эдэб...н буурраха янзатай, ...урадхалнуудшье ороо...Гэр байра дуталдаа...олонхинь саг зуура хэ...гэрнүүд соогоо ажа...андаа. Тээд бии бай...боломжонууд хүсэд ...энэгүй. Инженернэ...нүүдэй — котельнэ...станцинууд, уһа сэ...объектнүүдэй барилга ...үнжагайрна.

...Амарай түмэр замай ...эршые улам шан...барилгашадта үндэр ...ажалай эрхэ байдал ...тула районой, ню...үедүүд, БАМ-ай ба...крекци, «Нижнеан...строй» трест, ше...ай республикын ми...нүүд болон албан ...бии байгаа дутаг...зайсуулхаар уялга...

...байшангуудай, ин...гуулинуудай, нарай ...байшангай хүдэлмэ...дараг дутагдалнууд ...зургаануудта ажа...ибүүдые хүмүүжүүл...альна талаарнь хан...айжаруулха хэмжээ...дани дээрэ зүбшэг...орхой тогтоол бата...Эдэ үхибүүдэй бай...найжаруулха шэнэ ...сэг болзортоо ...згүй, зарим ушарта ...бэсьнь элүүрые ...үдэлмэри ёһын тэ...ргэгдэнэ гэжэ хэ...

...ОРЫН ...ГЭЖЭЛТЭЙ ...ҮН

...XXVII съездын аба... ...ехэ социально-эко... ...программа соо со... ...материальна бо... ...ой һуудал бай... ...ім һайжаруулха гээд ...ха. Ажалшадые ажа... ...талаар хангалгын ал... ...адань һайжаруулха ...онсо хэлэгдэнэ. Тии... ...уудалай талаар хан... ...манай экономикын ...та хубинь болоно. ...арбан хоёрдохи та... ...соо ажаһуудалай та... ...ілга 2 дахин үргэд... ...ргэн саг соо захил... ...ім зонние һайнаар ...эд мүн лэ заагдана. ...он соо үдэр бүри ...он хүн ажаһуудалай ...мар нэгэ хэрэгээр ...ржэ статистика элир...

...рондо ямаршье мэр... ...үндэтэй дээрэ тоо... Энэ талаар час за... ...албан тухай хөөв... ...энтэйбди.

...ын Октябрьска рай... ...дахи, 47-дохи кварт... ...байрын шэнэ гэр... ...зоной ажаһуудалай ...хангалгын шэнэ ...д олоор бөдхоогдоо. ...эгэй саада тээ ба... ...комбинадта парик... ...прокатна пункт, хуб... ...химическэ аргаар ...р шэрдэдэг пункт, ...заһабарилдаг багаа... ...ской нээгдэнхэй юм. ...эцентнэ ялагар лаам... ...олгүүлэгдэнэн, шэл ...ай багахан таһалга ...ой саана гал шэл ...эйнгөө зубхинүүд... ...даа пинцет, бишы... ...ыг баринхай хүн га... ...заделаад хаража ...эн дэрэнь заһабари... ...ен сарбуугай элдэб ...куд, мүн будиль... ...аныншье томо ча... ...ждана

...ай Авдеев Андрей ...ан гээшэ. Тэрэ «Бу... ...ика» нэгэдэлдэ час ...мастераар хүдэл... ...ыгүй хөөрэлдэхэ... ...ронэй намтартайнь, ...дүтээр танилсаһан.

Буряадай эрдэмэй хүгжэлтэ

ЭРХИМ БАЯЛИГУУДАЙ ЖАСА

Буряадай Ниитын эрдэмэй институт буряад, ород, монгол, түбэд хэлэнүүд дээрэ зохёогдоһон бэшэмэл дурасхаалта зүйлнүүдэй асари ехэ суглуулбаритай юм. СССР-эй Науканудай академиин Президиумэй 1981 оной июлиин 25-най тогтоолоор гар бэшэгүүдэй болон барламал зүйлнүүдэй энэ суглуулбарида СССР-эй академическэ институдуудай эгээл томо 6 архивтай хамта институдай эрдэмэй-һалбариин архив гэһэн статус олгогдонхой. Тэрэ заншалта ёһоороо гар бэшэгүүдэй таһаг гэжэ нэрлэгдэдэг зандаа.

Гар бэшэгүүдэй таһагые байгуулга Совет Буряад ороной газар дээрэ эрдэмэй түрүүшын эмхи зургаан боложо, 1922 оной июнь соо эмхидхэгдэһэн Буряадай эрдэмэй комитедэй ажал ябуулгатай анхан сэхэ холбоотой байгаа һэн.

Эгээл эхинһээ гар бэшэгүүдэй таһаг соо тон үргэн темэтэй материалнууд суглуулагдаһан байна. Нэрлэбэл, түүхын документнүүд, хубиин архивууд болон коллекциннүүд, тус тус гар бэшэг, барламал хэһэгүүд, хэлэ шэнжэлгын, үндэһэ яһатаниие шэнжэлгын, аман зохёолой бэшэгүүд, фотографинууд болоно. Гар бэшэгүүдэй таһагай үндэһэ һуури табилгада болон хорёодгушаад онуудта суглуулбарие саашадань нэмэлгэдэ эрдэмтэд Г. Ц. Цыбиков (1873—1930), Б. Барадин (1875—1937), Г-Д. Нацов (1901—1942), хизаар ороноо шэнжэлэгшэ, уран зохёолшо Ж. Батоцыренов (1882—1937), уран зохёолшо Х. Намсараев (1889—1959), аман зохёол шэнжэлэгшэ С. П. Балдаев (1889—1978) болон бусад горитой үүргэ дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө үедэ гар бэшэгүүдэй таһагта гурбан бүлэг материалнууд бурилдэнхэй. Нэгэдэхэзр, Буряад орондо ажаһуудаг буряад, ород болон бусад арадуудай түүхын, соёлой, аман зохёолой талаар ехэ бэшэгүүдэй ниитэ жаса болоно. Эндэ буряадай аман зохёолой эгээл баян суглуулбари бии. Элдэб янза, түхэлэй зохёолнууд Буряадай АССР-эй бүхы районуудта, Эрхүүгэй, Шэтын областиин буряадуудай дунда бэшэгдэжэ абтаа юм. 900 тухай үльгэр, онтохон, аман үгын бусад зохёолнууд, 10 мянга гаран дуун, 3 мянга тухай таабари эндэ суглуулагданхай. Суута зохёолшод, үльгэршэд П. Дмитриев, Б. Барнаков, А. Тороев, П. Тушемилов, П. Петров, А. Васильев, Н. Очиров, Г. Тыкеев болон бусадһаа бэшэжэ абтаһан буулгабариннуд хадагалагдадаг.

Институдай хээрын шэнжэлгэнүүд тухай тоосоонууд ниитэ жасада ехэ һуури эзэлдэг. 1958 ондо академическэ институдай байгуулагдаһан сагһаа хойшо буряад, ород, тофалар диалектологиин, буряадай болон ородой аман зохёолой, арадай хүгжэмэй зохёолой, этнографиин, шажан мүргэл, искусство шэнжэлгын талаар экспедиционно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдажа захалаа һэн. Тоосоонуудай дунда хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Ц. Б. Цыдендамбаевай (1915—1983) хүтэлбэри доро хэгдэһэн ород ба буряад диалектологиин талаар 60 гаран тоосоонууд, хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй доктор Л. Е. Элиасовай (1914—1975) хүтэлбэри доро хэгдэһэн арадай аман зохёолой талаар 30 гаран тоосоонууд, буряадай аман зохёолой талаар 20 гаран тоосоонууд бии.

Хоёрдохи бүлэг материалнууд гэхэдэ, гол түлэб эрдэмэй ба уран зохёолой ажал ябуулагшадай хубиин жасанууд болоно. Тэдэнэй дунда буряад совет литературын үндэһэ һуури табигшадай нэгэн Х. Намсараевай, мэдээжэ этнограф М. Н. Хангаловай (1858—1918), зүүн зүгэй оронуудай түүхэ, соёлые шэнжэлэгшэ Г. Ц. Цыбиковэй, аман зохёол шэнжэлэгшэ С. П. Балдаевай, багша У-Ц. Онгодовой (1831—1911) болон бусадай архивуд баян материалнуудаараа шалгардаг.

Гурбадахи бүлэгтэ жасын эгээл ехэ хубиин ороно. Энэ хадаа буряад, монгол, түбэд хэлэнүүд дээрэ хэгдэһэн гар бэшэгүүд, барламал зүйлнүүд болоно. Түбэд, монгол материалнуудай жаса үшөө хүсэд илгагдажа гуримшуулагдаагүй. Эндэ урданай заншалаар бүд соо ореёгдоһон 7 мянга гаран ном тоологдоно. Тэдэнэй дунда Х—XX зуун жэлнүүдтэ ажаһуһан түбэд, монгол, буряад авторнуудай бэшэһэн түүхын, хэлэ, бэшэгэй, уран һайханай, медицинын, шажан мүргэлэй, философиин, ёһололнуудай талаар зохёолнууд бии.

Гар бэшэгүүдэй жасын материалнуудые зүүн зүгые, Буряад ороние шэнжэлэгшэд үргэнөөр хэрэглэдэг. Һүүлэй арбан жэлэй туршада гар бэшэгүүдэй жасын эхэ бэшэгүүдэй үндэһөөр институдай эрдэмтэд 50 гаран монографи, суглуулбари болон текстнүүдые толилһон байна. Тэдэнэй дунда буряадуудай түүхын, угай бэшэгүүдэй талаар Ц. Б. Цыдендамбаевай, буряадуудай нютагай яряанай хэлэнүүдээр С. Б. Будаевай, буряадуудай шэдитэ онтохонуудаар Е. В. Баранниковагай, аман зохёолой бага зүйлнүүдэй талаар С. С. Бардахановагай, үльгэршэн Е. И. Сороковиковой зохёолнуудаар Р. П. Матвеевагай, түбэдэй түүхын бэшэгүүдээр Р. Е. Пубаевай, Буряад ороной ламын шажанай талаар К. М. Герасимовагай, боогэй мүргэлэй талаар Т. М. Михайловай, буряадуудай гэр бүлын харилсаанай талаар К. Д. Басаевагай, түбэд эмнэлгын талаар Б-Д. Бадараевай, Э. Г. Базароной, Т. А. Асеевагай, Ц. А. Найдаковагай, С. М. Баторовай болон бусадай бэшэһэн монографинууд бии. Буряадай болон ородой аман зохёолой талаар олон ботитой хүдэлмэринүүд хэблэгдээ. Нэрлэбэл, буряад арадай дүүнүүдай гурбан боти суглуулбаринууд (Д. С. Дугаров), ород оршуулгатай гурбан боти онтохонууд (Е. В. Баранникова болон бусад), таабари, оньһон, хошон үгэнүүдтэй хоёр суглуулбари (Ц-А. Дугар-Нимаев болон бусад), Сибириин ород онтохонуудай 6 боти (Л. Е. Элиасов, Р. П. Матвеева, Н. В. Соболева) гэхэ мэтэ болоно. Буддын шажанай талаар «Абхидхармакоша» гэһэн мэдээжэ зохёол (М. Г. Брянский) толилогдоо.

Гар бэшэгүүдэй таһагай материалнуудые шэнжэлхэ хэ... МНР-эй, Венгриин, ГДР-эй, Индиин, ФРГ-гэй, Франциин, Японой, Англиин эрдэмтэд ерэдэг.

Гар бэшэгүүдэй таһагта материалнууд, бүхэли суглуулбаринууд ороо үргэлжэлһөөр. Жэшээнь, РСФСР-эй габьяата врач Б. Б. Батуев гар бэшэгүүдээ манда дамжуулаа.

Мүнөө үедэ «Бурятгражданпроект» институт гар бэшэгүүдэй жасые хадагалха тусхай байшангай проект табижа дүүргээ. Энэ байшангые барилга академическэ шэглэлтэй гуманитарна шэнжэлгэнүүдые саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ, торитой нэмэри боложо, айхаһтар ехэ үнэ сэнтэй эхэ бэшэгүүдые суглуулха, хадагалха, хэрэглэхэ хүдэлмэрие улам дээшэнь үргэхэ ёһотой.

Ц-А. ДУГАР-НИМАЕВ,
Ниитын эрдэмэй институдай гар бэшэгүүдэй секторые даагша.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮД

ГАБЬЯАНЬ МАРТАГДАНАГҮЙ

Коммунист Н. Ф. Суворов—тусхайта пенсионер, дайнай ба ажалай ветеран. Наһан үндэр болоо. Тиигэбэшье, би үбгэрөөб, шадал тэнхээн һулараа гэжэ бэеэ тойруулаад һуудаг хүн бэшэ. Николай Федорович сарюун, хүнгэн зандаа, шадаха, диилэхэ юумээ хэһээр лэ ябадаг. Хүнүүдэй ажал хэжэ байһан газарта ошоогүйдөө сэдьхэлынь амардаггүй хаш даа.

Степной Дворец һуурин хадаа мүнөө Кабанскын шубуунай фабрикын отделениин түб болодог юм. Нютагайнгаа ажалшадай хэр эзргээр хүдэлжэ, түсэб, уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байнаарнь нүхэр Суворов ехэ һонирходог. Урдань «Улаан партизан» колхозой счетовод, бригадир, түрүүлэгшэ байһан, совхозтой ниилэхэдэнь отделениие эрхилэгшээр хүдэлһэн хүтэлбэрилэгшэ байһан туладаа коллективэйнгээ байдал тушаа дуулаха, мэдэхэ аргагүй хүсэлэнтэй гээшэ.

Н. Ф. Суворов Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай һуроотэ жэлнүүдэй туршада, шуһата дайнай сорьёлмо дүлэн соогуур ами наһаяа хайрлэнгүй тэмсэжэ гараа. Дайнай гал дүлэн соогуур дайшалхы гайхамшаг баатаршалга гаргаһанайнь түлөө гүрэн түрэмнай Николай Федоровичые сэргэгшэн Алдар Солын гурбан шатын, Улаан Одоной орденуудаар, дайшалхы олон медальнуудаар шагнаа юм.

Дайнһаа бусажа ерэн сасуу хүдөө ажахын үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ, ажалайнгаа намтарые үргэлжэлүүлһэн байна. Тэрээн тухайнь дээрэ хэдэн үгөөр тэмдэглэгдээ. Шадамар, бэрхэ эмхидхэлшэ ажалша коллективэй хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ, шэнэ юумэнэй түлөө эрмэлэжэ ябаһан Н. Ф. Суворов Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, КПСС-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотануудаар олон дахин шагнагдаһан. Мүнөө пенсидэ гаранхайшье һаа, нүхэдэй сүүдэй түрүүлэгшэ юм. Тиихэдэ штатнабэшэ егерь гэһэн ниитын даабаритай; оршон тойронхи байгаалиин баялигые аршалан хамгаалха, арьбадхаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

Тосхонойнгоо найман жэлэй һургуулиин һурагшадай, Степной Дворец, Ранжурово, болон Истомино һууринуудай залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа аша туһатай хүдэлмэри ябуулна. Кабанскын районой залуу спортсмэнүүд жэл бүхэндэ Алдар Солын гурбан шатын орденто Н. Ф. Суворовой нэрэмжэтэ шанда хүртэхын түлөө мүрысөө баскетболоор эмхидхэдэг заншалтай.

Б. СОТНИЧ.

ХИЛЫН саанаһаа

ТАСС • АПН

БУУ ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАЛГЫН КОНФЕРЕНЦИ

ЖЕНЕВЭ. Ядерна буу зэбсэгүүдые хуряаха, ядерна дайнай аюул руу хүн түрэлтэнние оруулха хэрэгые зогсоохо бодото алхамуудые бэелүүлхын тула шэнэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха талаар шэглүүлэгдэнэн Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй үрэ буу зэбсэгүүдые хуряалгын Женевэдэхи конференци дээрэ һайнаагдана. Венгриин делегацие толгойлогшо Давид Мейстер үгэ хэлэхэдээ, Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Берлиндэ болоһон зүблөөнэй документнүүдтэ, тобшололнуудта тэрээндэ хабаадагшадай анхаралые үшөө дахин хандуулһан байгаа. Ядерна зэбсэг бүтээн гаргалгые болоуулха, буу зэбсэгүүдые хуряаха хэрэгтэ конференцийн оруулжа шадаха тодорхой хүбита тухай тэрэ хэлэхэдээ, ядерна түршалгануудые гүнсэд дүүрэнээр болоулха тухай асуудалда онсо анхаралаа хандуулһан байха юм.

Дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ракетэнүүд туршаа хэлсээ баталха гээшэ ядерна буу зэбсэгүүдые удаа дараалан хороожо, гүйсэд дүүрэнээр үгы хэхэ гэһэн бүри үндэр ехэ зорилго туйлаха хэрэгтэ түрүүшын алхам болохо байна гэжэ Болгариин түлөөлэгшэ Константин Теллалов мэдүүлбэ. Ядерна бухы тэнэлэлгэнүүдые болоулха, буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада гаргалгые зайсуулан сараха тухай хоёр шухала хэмжээ энэ замда бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Хүн түрэлтэн түүхынгээ эрид эрьелтын шатада хүрэжэ ерээд байна гэжэ Пакистанай түлөөлэгшэ Ахмад Мансур мэдүүлбэ. Хэрбээ ашаг үрэ сохтэй хэмжээнүүдые дары түргөөр абаагүй һаа, замбуулинай дайда сэрэгэй хёмороо зүришэлдөөнэй оршон газар болоходоо магадгүй. Тиихэдэ энэнь дэлхэй дээрэхи байдалые улам орёо түгшүүрилтэй болгохо, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн бүтээлгые дэбэргэхэ, зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряаха талаар бии байһан хэлсээнүүдые бэрхэшээл түбэгтэ оруулха юм. Замбуулинай бүхы буу зэбсэгүүдые бүрин хүсэдөөр хорихо гээшэ манай эсэгэй гол зорилго болохо ёһотой гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдүүлээ.

СССР-тэ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ИНДИИН ФЕСТИВАЛЬ

ДЕЛИ. Хоёр ороной болон арадуудай хоорондохи ханн харилсаае бэхижүүлхэ, тэрэнние шэнэ удхаар баяжуудха гээшэ Советскэ Союзда үнгэргэгдэхэ Индиин, Индидэ болохо СССР-эй фестивальуудай гол зорилго мүн гэжэ «Индиин фестивалиин» управленниин генеральна директор Далджит Арора ТАСС-ай корреспондент Сергей Кармалитада интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ.

Мүнөө болотор манай харилсаан экономикын, эрдэм, техникын һалбариннуудта, мүн уласнооронды политикада хабаатай байгаа. Советскэ Союз хадаа манай ороной эрхим нүхэр болоно гэжэ Д. Арора тэмдэглэдэг һэн. Правительстванууд, үрэнүүд хоорондын болон политическэ харилсаанууднаа саашаа гараха гээшэ эдэ фестивальнуудай гол зорилго мүн. Бидэ совет хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлые татаһан зам гаргахые хүсэнэбди. Энээнэй тула манай оронуудые дүтэлүүлхэ, Индиин ба СССР-эй арадуудай хоорондохи үгэеэ ойлголсолгые гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэй.

СССР-тэ болохоёо байһан фестиваль бусад оронуудта Индиин үнгэрһэн фестивальнуудһаа тад илгаатай юм. Гол түлэб соёлдо, түүхэдэ, искусствада түшэглэхэ байнабди гэжэ Д. Арора тэмдэглээ. Мүнөө үеын Индиин байдалые алн бүхы талаһаань харуулха гээшэ Советскэ Союзда үнгэргэгдэһэн фестивалиин гол зорилго болоно. Энэ хадаа Индиин эрдэм, техникэ тухай, Индиин залуушуул тухай, Индиин эхэнэрнүүд болон үхибүүд тухай хөөрөөн болоно.

Индидэ үнгэргэдэхэ СССР-эй фестивальһаа мүн лэ нимэ юумэ хүлеэнэбди гэжэ Д. Арора тэмдэглээ. Советскэ Союзаар үнэн зүрхэнһөө омогорохо мэдэрэлэнэдхэг арадтаа тэрэнэй олгохо байһандань найданаб.

БЕРЛИИДЭХИ ЗҮБЛӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

БЕРЛИН. Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Берлиндэ болоһон зүблөөн дээрэ оруулагдаһан дурадхалнууд эб наирамдалые бэхижүүлхэ түүхэтэ арга олгоно, энэнь бүхы арадуудай ажабайдалай аша түнада харюусана гэжэ СБПГ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ГДР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Э. Хонеккер ГДР-эй Национальна фронтдо ородог политическэ партинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй Берлиндэ болоһон уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ. Дэлхэйн хёрдохи дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр буу зэбсэгүүдые хуряажа эхилхэ, али бүхы түхэлэй зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хизаарлаха ба хороохо замда саашадаа алхам хэхэ арга түрүүшынхээ олдоһон байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Европодо дундуур зайда хэрэглэгдэхэ ядерна ракетэнүүдые усадхаха тухай хэлсээн энэ талаар шухала эрхэ нүхэсэл хүсэлэнтэй байһанаа үшөө дахин мэдүүлээ. Дэлхэйн хёрдохи дайнһаа уламжалан тохёолдоһон бодото байдалые, дайнай һүүлэй хүгжэлтые, эдэ бүхы асуудалнуудай хубилгагдашагүй байһые президент эрид шангаар бурууулшааба.

Договорнуудай Европын гуримые, Хельсинкидэхи Түгэсхэлэй актые наринаар сахиха гээшэ бүхы гүрэнүүдэй бэеэ дааһан байдалые, тэдэнэй хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүй байгые бэхижүүлхэ гэһэн удхатай. Европын гүрэнүүдэй найдамтай харилсаа холбоон хадаа эдэ бүгэдые бэелүүлгын эрхэ нүхэсэл болохо юм гэжэ ГДР-эй хүтэлбэрилэгшэ тэмдэглээ. Дүрбэн талын хэлсээнэй үндэһөөр Баруун Берлин ФРГ-гэй хубинь боложо шадахагүй, тэрэнние хүтэлбэрилхэ ёһогүй. Холбоото Штадуудай президент, мүн ФРГ-гэй президент болон канцлер энэ-ёно гуримые бүдүүлигээр хазагайруулжа байна.

БҮЛГЭМЭЙ СЪЕЗД

УЛААН-БААТАР. Эрдэм мэдэсэ дэлгэрүүлхэ талаар Монголой бүлгэмэй (МОРНЗ) Улаан-Баатарта болоһон VI съездын делегадууд парти болон арадай гүрэнэй дотоодын ба гадаадын политикые үргэн ниитэ ажалшадай дунда ойлгуулгын гол шухала зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа.

Бүлгэмэй гэшүүдэй олошоруулагдахадань, уншагдадаг лекциннүүд болон бусад хэмжээ ябуулганууудай тоонууд үргэдхэгдэнэн, хүдэлмэрийн түхэл маягууд, онол арганууд дээшэлэнэн байгаа. Гэбэшье энэ бүлгэмэй лекционно пропаганда ажабайдалтай үшөөл һуларр холбогдоно. Мүнөө 40 мянга гаран хүн б... болохо байна.

Мүнөө, баруунай оронуудай тодорхой бүлэгүүдэй «хүйтэн дайнай» хёмороо зүришэлдөө үндэхэ, шахардуу шанга байдалые улам түгшүүрилтэй болгожо байхадань, эб наирамдалые бэхижүүлхын тула ехэ хүсэлэл оролдолгонуудые гаргаха хэрэгтэй. Баруун Берлиндэ, США-гай президентын хэлэһэн һүйдхэлтэ үгэ амгалан тайбанаар зэргэ оршохо политика бэелүүлгэдэ зүрюу харша байна, Советскэ Союз, ГДР болон бусад социалис оронуудта зүрюу хардалга гүрдэлгөөрөө, харата ябуулгаараа шалгарна. Тиихэдээ тэрэ Варшавска Договорто хабаададаг гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй Берлиндэхи зүблөөндэ хабаадагшадай эдэбхи үүсхэлнүүд тухай нэгэшье үгэ дурдабагүй. Хүсэ хэрэглэхэ, Европодохи гүрэнүүдэй хилын асуудалые һэжэгтэ оруулха, «одото дайнай» программаяа үргэлжэлүүлхэ хүсэлэнтэй байна.

ВЬЕТНАМАЙ МИД-эй ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

ХАНОЙ. КНР-эй далайнсэрэгэй хүсэнүүдэй һуралсалай Чыонгс гэжэ бүлэг аралнууд шадар (Спратли аралнууд) үнгэргэдэхээ байһантайнь дашарамдуулан, СРВ-гэй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын түлөөлэгшэ мэдүүлгэ хэбэ.

ВИА агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, эдэ сэрэгэй һуралсалнууд хадаа Вьетнамай газар дайдын бүрин бүтэн байгые хазагайруулһан ябадал болоно гэжэ МИД-эй түлөөлэгшэ сэгнэхэ зуураа, Хоангс (Парасельскэ) болон Чыонгс аралнууд түшаа СРВ бүрин эрхэнүүдтэй юм гэжэ үшөө дахин ба-

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

ШЭНЭ АНСАМБЛЬ

Хяагта хотын Соёлой ордондо арадай аман зохёолой ансамбль байгша оной хабар байгуулагдаа һэн. Тус ансамбльда Хяагтын медицинскэ училищиин һурагшад абтаһан юм. Эбтэй эетэй коллективэй гэшүүд байгуулагдаһан түрүүшын үдэрһөө һайн, баян программатай номернуудые бэлдээд, районойнгоо ажалшадта концерт наада харуулжа эхилэнхэй. Һүүлэй үдэрнүүдтэ, эдэнэр районойнгоо ажахы, предприятинуудта хүрэжэ, арбаад концерт табихадаа, сугларагшадай эүгһөө ехэтэ һайшаагдаба.

— Концертын программада ород, буряад арадуудай дуу, хүгжэм болон манай ороной арадуудай хатарнууд оруулагдаһан байгаа. Илангаяа «Соловей-ка», «Горушка-параня», гэһэн ород дуунууд, буряад арадай «Адуушад» гэһэн хатар харагшадта һайшаагдана,— гэжэ тус ансамблиие хүтэлбэрилэгшэ Г. А. Курбацкий хөөрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: училищиин һурагша Цыбикма Дышинова татар арадай хатар гүйсэдхэнэ.

Е. СУРМАЧАЙ фототекст.

Эдэ үдэрнүүдтэ Улаан-Удэ хотын предприяти, районуудта болон хүдөө нютагуудта хубүүдээ сэрэгэй уялгата албанда мордохуулха баяр ёнололой удэшэлгэнүүд боложо байнхай. Жэшээнь, Улаан-Удын Октябрьска районой дайнай, ажалай ветерануудай советэй гэшүүд сэрэгэй албанда ошохо хубүүдтэй уулзалга һаяхан үнгэргэжэ, захяа заабаринуудые үгэбэ.

ЮРӨӨЛЭЙ ҺАЙХАН ҮГЭНҮҮД

Дайнай, ажалай ветерануудИ. С. Гречан, В. Г. Саенко, Н. В. Дульский, Н. М. Зоткин, М. Д. Дугаров, Н. Б-Ж. Банзаракцаев болон бусадай хоороое үхибүүд схэ анхаралтайгаар шагнажа, уялгата албаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлнэ.

Мүн партиин, комсомолой райкомуудай түлөөлэгшэд, сэрэгэй уялгата албаяа дүүргэжэ ерэһэн аха нүхэд ерээдүйн сэрэгшэдэй урда үгэ хэлхэдээ, Эхэ ороное хёрхоор хамгаалхыень, техникэ болон дайшалхы буу зэбсэгүүдээ һайнаар шудалжа, политическэ болон дайшалхы бэлэдхэлэй эрхим сэрэгшэд болохыень үнэн зүрхэнһөө хүсэһэн байна.

Манай корр.

НЮТАГАЙХИДЫНЬ ХҮНДЭЛБЭ

Бархан нютагай һайндэрлэлгын хэмжээ ябуулганууде үнгэргэдэг «Баяр» гэһэн байшан соо нютагай хүн зон, айлшад олоороо сугларба. Шалтагааниинь гэхэдэ, Бархан һуринай ажалшадай дунда элүүр энхэ байдал сахилгын хүдэлмэри ябуулжа байдаг фельдшер Елизавета Базаровна Тыхеевагай табин наһа гуйсэнэндэ зорюулагдаһан баяр ёнолол болобо ха юм.

Сугтаа хүдэлһэн нүхэдэйнь, тэрэ тоодо Барханай больницын ахамад врач В. А. Доржиев болон бусад, түрэл гаралнуудынь амаршалгын үгэнүүдые хэлэһэн, ажалайнь габьяа үндэрөөр сэгнэһэн байна.

Улад зондоо хододоо үнэн сэхэ ажалаараа харюусан, хүндэтэй болоһон Елизавета Базаровна гушаад жэлэй туршада үхибүүдые үбшэнһөө хамгаалан, һэргылэмжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа, эмхидхэжэ байдаг юм. Е. Б. Тыхееватай сугтаа хүдэлжэ ябаһан үнинэй медицинскэ сестрануд, врачнууд тэрэнэй арга шадабари, һайн һайхан абари зангые үндэрөөр сэгнэжэ, магтаалай, юреөлэй үгэнүүдые хэлээ.

Б. ДОНДУПОВ.

Хурамхаанай район.

ТЭЭГДЭ НЮТАГТА

ДЯНШАЛГАДА МОРДОБО

Һуралсалай жэл дүүрэжэ, эндэхи дунда һургуулиин булэг һурагшад Эхэ орон соогуураа аяншалхаяа мордобо. Эдэнэр тусхай аяншалгын путевко абажа, революциин үлгы — Лөнинград хотын түүхэ, домогоор баян газарнуудтай хэдэн хоногой туршада танилсахаһаа гадна, теплоходоор Петергоф ошохо, кино, театрнуудта хүрэхэ, һонирхон хараха хүсэлэнтэй. Һурагшадтай хамта багшанар В. Ж. Банзаргашеева, С. Л. Савинова гэгшэд ошолдобо. Мүн эдэнэр гэдэргээ бусаха замдаа Москва хотын түүхэтэ газарнуудтай хоёр үдэрэй туршада танилсаха юм.

АРЮУН ЗАМАЙ ШАЛГАЛТА

Һууринаймнай 8—10-дахи классуудай һурагшад гүрэнэй һүүлшын шалгалтануудые барижа дүүргэбэ. Тиин 10-дахи «А», «Б» классуудай һурагшадай диилэнхи олонииньь эрхим һайн сэгнэлтэнүүдые абаба. Һурагшад В. Доржиев, М. Валеева, С. Шагжиев болон бусадород хэлээр сочинени бэшэхэдээ, һайн сэгнэлтэ абаһан байгаа. Эдэнэр һаяын үдэрнүүдтэ һүүлшынгээ шалгалта үгэжэ, ажалай арюун замда гарахань гэгшэ. Һургуули дүүргэһэн эдэнэрэй зариманиинь һуралсалаа үргэлжэлүүлхэ, нүгөөдүүлынь нютагтаа үлэжэ, мал ажахы, тарыалан дээрэ хүдэлхэ эрмэлзэлтэй.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хориин район.

Хүхюун амаралта

Дээдэ Онгостойн үзэсхэлэн гоё газарта түбхинэһэн пионернүүдэй лагерьнууд үүдээ сэлижэ, иишэ амархаяа ерэгшэдые угтаба. Мүнөө «Огонек» лагерьта Улаан-Удэ хотын һургуулинуудһаа гадна Яруунын, Баргажанай, Хяагтын болон бусад районуудһаа, мүн нэгэдэхи интернат һургуулиһаа ерэһэн табан зуугаад басагад, хүбүүд абтажа, арюун сэбэр агаарта амаржа, сэнгэжэ захалба.

— Һуралсалайтнай жэл дүүрэжэ, таанадай үнинэй хүлеэһэн амаралта эхилбэ гээшэ. Иигээд лэ түрүүшын үдэрһөө лагериин ажабайдалтай танилсажа, һайнаар амархыетнай хүсэнэбди,— гэжэ тус лагериин начальник О. Ф. Налетовагай хэлэхэдэ, талмай дээрэ линейкэдэ зогсоһон үхибүүд, түрэлхид нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Мүн республикын коммунальна ажахын болон нютагай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ Т. Б. Бартаханов, тус һалбариин ахамад бухгалтер К. Ф. Сокольникова гэгшэд үхибүүдэй зунай һайхан сагта һайнаар амархыень хүсэбэ.

Удаань лагериин үүдэндэ хүндэлэн татагдаһан улаан торгон лентэ Андрюша Сидоров хайшалжа, үүринэрээ лагерьтаа орохыень уриба.

Үхибүүдэй жэл бүри эндэ ерэжэ амардаг лагерь ходоодоо һайнаар түхэрэгдэһэн, бэлдэгдэһэн байдаг юм гэжэ түрэлхид зуб лэ тобшолол хэнэ. Энэ лагериин начальник О. Ф. Налетова, лагериин хамһабариин ажахые даагша В. Ф. Замбалов, электрик А. И. Иванов, тогоошон эхэнэр Т. Г. Фетисова болон бусадай эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри хэһэниинь абаһаар обёорогдоо һэн. Иигэжэ лагерьта түрүүшын ээлжээндэ ерэгшэд хүхюун сэнгэлигээр сэбэр агаарта амаржа эхилбэл даа.

С. ТАПХАЕВА.

АМАРШАЛНАБДИ

Россин Федерациин соёлой байгуулалтада зохёохы удха шанартай ехэ хубитаяа оруулһанайнь, мүн арбан нэгэдхи табан жэлэйнгээ социалис уялгануудые амжалтатайгаар бэелүүлһэнэйнь түлөө РСФСР-эй Соёлой министерствын коллегиин болон соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай шидхэбэреэр «Ажалай алдар солын дэбтэртэ» республикын М. Горькиин нэрэмжэтэ научна библиотекэ бэшэгдэбэ.

Гадна театральна искусствые хүгжөөлгэдэ ехэ хубитаяа оруулһанайнгаа түлөө Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын академическэ театрай ахамад режиссёр Содном Дашиевич Будажапов тус дэбтэртэ бэшэгдэжэ, ехэ хүндэ ёһодо хүртэбэ.

Ц. ДОНДУКОВ.

ХУРА БОРООГУЙ, ҺАЛХИТАЙ БАЙХА

Байгша оной июнь һарын түрүүшын арбан хоногто республика доторнай нэгэ һалхилжа, нэгэ дулааржа байхадаа, һэрюун үдэрнүүд үзэгдөө. Тиигэжэ һүниндөө 3—8 градус дулаан болодог байгаа. Энэнһээ гадна июниин 5-һаа 10 болотор районуудта һүниин сагта хюруу унажа, 1—4 градус хүйтэн үзэгдөө. Республикын баруун-урда нютагуудта 1—9 градус хүйтэн болоо. Июниин 6—7-до үдэрынь 26—31 градус хүрэтэр дулаараад абаба. Мүн энэ үедэ Прибайкалиин райондо 18—20, бусад нютагуудта 11—15—20 градус дулаан болоо. Энэмнай зунай эхин һарада үнинэй үзэгдөогүй хагсуу, хуурай үдэрнүүд болоо. Үнгэроод байһан арбан хоногой туршада дунда зэргээр 10—12 градус дулаан болоһон гэхэ гү, али энэнь нормоһоо 2, харин үнгэрэгшэ жэлэйхинээ 3—4 градусаар доошоо болоһон байба.

Һүүлшын арбан хоногой туршада һэлгэлдэжэ байгаад табан хоног соо хура бороон ороһон, аадарлаһан, тэнгэри дуугарһан байна. Түнхэнэй, Кабанскын районуудта 25—30, Захааминай, Хориин, Хэжэнгын, Хурамхаанай районуудта 15—20 миллиметр хура бороон ороҗо, тарыаланд, сабшаланд, бэлшээри ундалуулаа. Мүн энэ үе соо республикын бусад нютаг нугануудта 4—8 миллиметр бороон ороһон байба.

Республикын гол, горхонуудай уһан бага. Сэлэнгэ мүрэнэй, Сухэ голой уһанай бага дээрэһээ теплоход, баржануудай ябахань хүндэ хүшэр болоо. Мүнөө Сэлэнгэ мүрэнэй уһан 40—100, Сухэ гол 40—80, Хёлго 20—60 сантиметр хүрэтэр һуугаад байна. Тиихэдэ Үдэ голой уһан 15—20 сантиметрээр бага болоо. Республикын хойто районуудай гол, горхон уһаар элбэг.

Июниин 22 болотор республика дотор хура бороогүй, хуурай үдэрнүүд үзэгдэхөөр хүлеэгдэнэ. Гансал зарим үдэрнүүдтэ бага зэргээр хура бороон ороҗо, аадарлаха. Баруун зүгһөө секундын 5—10, аадарай үедэ 18—20 метр хүсэтэйгөөр һалхилха юм. Һүниндөө 7—12, үдэртөө 25—30, республикын хойто районуудта, Байгал шадар һүниндөө 3—8, үдэртөө 19—24 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

В. БРЮХАНОВА,
Улаан-Удын гидрометобсерваториин таһагые даагша.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Июниин 21-һээ 27 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 21
СОЮЗНА БОЛОН АВТОНОМИТО РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ АРАДАЙ ДЕПУТАДУУДАЙ ҺЮТАГАЙ СОВЕДУУДЫЕ, МҮН РАЙОННО (ГОРОДСКОЙ) АРАДАЙ СУУДУУДЭЙ АРАДАЙ СУДЬЯНАРЫЕ ҺУНГАХА ҮДЭР
МЕДИЦИНЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00—Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30—Время. 9.15—Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 9.35—Мультфильм. 9.45—Ритмическэ гимнастика. 10.30 — «Спортлото-гой» тираж. 10.45 — «Будильник». 11.15—«Советскэ Союзда алба хэнэб!». 12.15—«Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.45—«Абьяас шунал» —тележурнал. 13.15—Театральна ажал ябуулагшадай холбооной конференци. 13.45—«Хүгжэмтэ киоск». 14.15—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.15 — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. «Элүүр энхэ байлга». 16.00—«Антоша Рыбкин» — уран һайханай фильм. (Алма-Ата, 1942 он). 17.00 — СССР-эй элүүрые хамгаалгын министр, академик Е. И. Чазовтай хөөрэлдөөн 17.15—«Нүхэр дуун»—бүхэсоюзна телеконкурс. 18.05—«Соло трубы» —баримтата фильм. 18.55 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.40—Совет дуунай түүхэһээ. 20.25—«Мүнөөдэр — һунгалтын үдэр». 20.35—«Поездка на старом автомобиле»—уран һайханай фильм. 22.00—Время. 22.35—Маштаковтанай цыган ансамблиин концерт. 23.00 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА—«Динамо» (Тбилиси). 23.45—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.20—«Хойто нютагуудай аялга дуунууд». 9.45— Эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 10.05—«Ород хэлэн». 10.35 — Адыгейн хүгжэм. 11.05—Украинын телевидениин программа. 12.15—Дэлхэйн уран һайханай болбосорол. М. П. Мусоргский. 13.00—Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. «Сестры»—баримтата фильм. 13.50 — Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ. — Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо. Үндэһэн театрнуудай фестиваль. Таллинай Гүрэнэй В. Кингисеппэй нэрэмжэтэ драмын академическэ театрай зүжэг. 15.50—«Гар гараа барилсая, ханинар». 16.40—«Мэдээжэ аад. юрэ бусын юумэн». 17.45—Үһан дээрэ санаар һоржорхо спорт. Ю. А. Гагаринай дурасхаалда бүхэсоюзна мурысөөнүүд. 18.30 — «Дэлхэйн хүгжэмтэ соёлой жасаһаа», С. Прокофьев. 19.25—Баримтата фильм. 19.40—Мультфильмнууд. 20.10—Михаил Светлов. 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—Теннис. Думримүүд, заншалнууд. 21.30—Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «һолонгов гэһэн уласхоорондын фестиваль «Мадагаскарай дуу, хатар». 22.00—Время. 22.35 — «Всего один поворот»—уран һайханай фильм. 23.50 — Эстрадна программа.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30 — Время. 9.15 — Футболой шэнжэлэл. 10.00 — «Валерий Чкалов—уран һайханай фильм. 11.25 — Концерт. 11.55 — Шэнэ һонин (12.00 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. 17.15 — «Ород хэлэн». 17.45 — «Делегаты» — баримтата фильм. **Улаан-Удэ.** 18.05 — «Байгал». **Москва.** 18.30 — «Мүнөөнэй дэлхэй ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн». 19.00 — «Пионерия» — киножурнал. 19.15 — КПСС-эй ЦК-гай Пленумые үгтуулан. «Шэнэ шатада». 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Арфын абяан зэдэлнэ. 20.10 — «Восхождение» —уран һайханай фильм. 22.00 — Время. 22.35 — Футболой шэнжэлэл. 23.20 — «Таанадта, ветерануд». Хүгжэмтэ дамжуулга. 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.35 — В. Токарева. «Между небом и землей» — зүжэг.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Концерт. 9.50— Баримтата фильм. 10.15 —«Поэзи. И. Уткин. Д. Алтаузен. 10.55 — Итальян хэлэн. 11.25— «Всего один поворот» — уран һайханай фильм. 12.40—Мультфильм. 13.20—«Дети партизана» — уран һайханай фильм. **Улаан-Удэ.** 16.30 — Баримтата фильмүүд. 17.30 — «К ресурсам по хозяйски» — баримтата фильм. **Москва.** 18.05 — Баяан дээрэ наадаха. **Улаан-Удэ.** 18.30 — Агуу Октябриин 70 жэлдэ. «Оперно сценын уран бэлигтэн». 19.05—Соносхолнууд. 19.15 — «Сүлөөтэй сагтаа». Северобайкальск хотын арадай театр. 19.55 — Киноочерк. 20.15 — Фашис Германида эсэргүү Эсэгэ ороное хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай эхилһэн ойдо. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15—Баримтата фильм. 21.35 — «Хойто нютагуудай аялга дуунууд». Якутскһаа дамжуулагдаха. 22.00 — Время. 22.35 — «Утро вечера мудренее» — уран һайханай фильм. 23.40 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Жальгирис» — «Спартак».

ВТОРНИК, 23

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30—Время. 9.15—В. И. Ленин. Ажаябадалайнь хуудаһануд. «Вступая в XX век. 1893—1900 годы — олон серитэй фильм. «Пробил час». 1-дэхи фильм. 10.20 — «Восхождение» — уран һайханай фильм. 12.05 — Шэнэ һонин (12.10 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. 17.15 — «Хуули мэдэхэ гүш? **Улаан-Удэ.** 18.05 — Киноочерк. 18.30 — Байгал. 18.55 — Ленинэй орденто Борьёогой совхозой байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо. **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ». 20.00 — КПСС-эй ЦК-гай Пленумые үгтуулан. «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 20.35 — «Элүүр энхэ байха гээл һаа». 20.50 — В. И. Ленин. Ажаябадалайнь хуудаһануд. «Вступая в XX век. 1893—1900 годы» — олон серитэй фильм. «Пробил час». 1-дэхи фильм. 22.00 — Время. 22.35 — Дэлхэйн һониной дээжэһээ. 23.35 — Баримтата фильм. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00—А. Вивальди. «Глория». Хоорой болон оркестрэй солистнуудай гүйсэдхэхэ кантата.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Эгэшэ дүүнэр Кнышууд, В. Карасенко гэгшэдэй ансамбль дуулаха. 9.40— «Будильник». 10.10—Баримтата фильм. 10.30 — «Кыштымэй гооринсо». 11.05—«Шатарай һургуули». 11.35 — Француз хэлэн. 12.05 «Утро вечера мудренее» — уран һайханай фильм. 13.10 — Мультфильм. 13.40 — «Михаил Шолохов» — баримтата фильм. 14.30 — «Зеленый остров» — уран һайханай фильм. **Улаан-Удэ.** 16.30 — Амарай областной драмын театрай зүжэг. **Москва.** 17.15 — «Танинг Свердловскын театрай зүжэг. **Москва.** 18.05—Хүүгэдэй Түбэй «Малыш» театрай фильм-зүжэг. **Улаан-Удэ.** 19.45 — Шэнэ һонин (буряадаар). 20.00— ВСТИ-дэ мэргэжэлтэдые бэлдэхэ шанарые һайжаруулха талаар ябуулагдадаг хүдэлмэри тухай. 20.45 — Киноочерк. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15 —«Арадай аялга дуунууд». 21.30 — Теннис. Уимблдонско турнир. 22.00. — Время. 22.35—«Звездочет»—3 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 23.00 —Теннис. Уимблдонско турнир. 00.40 — Дуун, романс, вальс.

СРЕДА, 24

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00—Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30—Время. 9.15—В. И. Ленин. Ажаябадалайнь хуудаһануд. «Вступая в XX век. 1893—1900 годы»—олон серитэй фильм. «Пробил час». — 1-дэхи фильм. «Путь сибирский дальний»—2-дохи фильм. 11.20—И. Стравинский. Струнна оркестрэй гүйсэдхэхэ ре мажор концерт. 11.35—В. Токарева. «Между небом и землей»—зүжэг. 12.35—Шэнэ һонин (12.45 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. 17.15—Ахалагша классайхидта уран зохёолой викторина. 18.40—«Эрдэм ухаанай ба ажалай холбоон». **Улаан-Удэ.** 19.20—Байгал. **Москва.** 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«Парад победы» — баримтата фильм. 20.50—Совет дуунай концерт. 21.00—В. И. Ленин. Ажаябадалайнь хуудаһануд. «Вступая в XX век. 1893—1900 годы»—олон серитэй фильм. «Путь сибирский дальний» — 2-дохи фильм. 22.00—Время. 22.35—«Арбан хоёрдохи дабхар». 00.05—Баримтата фильм. 00.15—«Мүнөөдэр—туби дэлхэй дээрэ». 00.30—Берлин хотодо политическэ дуунай XVII слет-фестиваль.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Фильм-концерт. 9.45 — Баримтата фильм. 10.50 — Англи хэлэн. 11.20 — «Звездочет» — 3 серитэй фильм. 3-дахи сери. 12.20 — Мультфильм. 12.55 — «Эрдэм ухаан ба ажабайдал». 13.40 — «Гигор» — уран һайханай фильм. 15.00 — Түбэй телевидениин болон Бүхэсоюзна радиогой симфоническа эстрадна хүгжэмэй оркестрэй концерт. 15.35 — Шэнэ һонин. 15.45 — «Говорит Москва...» — уран һайханай фильм. **Улаан-Удэ.** 17.20 — «Социалис оронууд». Кампучи (Буряадаар). 17.40 — «Илья Глазунов — баримтата фильм. 18.30 Шэнэ һонин (буряадаар). **Москва.** 18.45 — Закарпадай арадай хоорой концерт. 19.20 — «Мадагаскарай ногоон олитирог» — киноочерк. **Улаан-Удэ.** 19.45 — Агуу Октябриин 70 жэлдэ. «Талын галнуудай» — тележурнал. (буряадаар). 20.20 — «Танай бэшэгүүдээр», **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—Теннис. Уимблдонско турнир. 22.00 —Время. 22.35—Союзудай байшангай Колонно залда искусствын уран бэлигэнэй болон зохёохы ажалтай залуучуулай концерт. 23.40 — Теннис. Уимблдонско турнир.

ЧЕТВЕРГ, 25

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00—Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30—Время. 9.15—В. И. Ленин. Ажаябадалайнь хуудаһануд. «Вступая в XX век. 1893—1900 годы»—олон серитэй фильм. «Путь сибирский дальний» — 2-дохи фильм. 10.15 — «Ургамалай аймаг. 11.15 — Амар сайн, хүгжэм! 11.45 — Шэнэ һонин (11.50 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. **Улаан-Удэ.** 17.15—Киноочерк. 17.35— Байгал. **Москва.** 18.05 — «...16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда». 18.50 — «Перестройка: опыт и проблемы» — баримтата фильмүүд. 19.40— «Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ. 19.55 — Моссоведэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй академическэ театрай «Сашка» гэһэн фильм-зүжэг. Авторынь А. Кондратьев. 22.00 — Время. 22.35 — «Наадыш, гармонь». 23.55—Баримтата фильм. 00.15—«Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ». 00.25 — Баледэй артистнуудай концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика, 9.20 — «Из-за Дона песню выведу» — фильм-концерт. 9.50 — Баримтата фильм. 10.20 — Хүүгэдэй дуунай-инструментальна ансамблиин концерт. 10.50 — «Манай саад». 11.20 — «Звездочет» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 12.25 — Мультфильм. 11.55 — Испан хэлэн. **Улаан-Удэ.** 15.45 — Амарай областиин драмын театрай зүжэг. **Москва.** 17.15 — «Танинг Свердловскын оперно театр урина». **Улаан-Удэ.** 18.05 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.20 — «Пионери» — киножурнал. 18.30 — «Что у Сеньки былов — үхибүүдэй уран һайханай фильм. 19.50 — Мультфильмнууд. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15—Теннис. Уимблдонско турнир. 22.00 — Время. 22.35 — «Звездочет» — 3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 23.40 — Уимблдонско турнир. 00.40 — Гитара дээрэ наадаха.

ПЯТНИЦА, 26.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30 — Время. 9.15 — «Сашка» — фильм-зүжэг. 11.20 — Портрет современника—баримтата фильмүүд. 12.05—Шэнэ һонин (12.15 хүрэтэр). 17.00 — Шэнэ һонин. 17.15 — «Д. Лондоной геройнууд — экран дээрэ». — «Мексиканец» — уран һайханай фильм. **Улаан-Удэ.** 18.45 — «Ералаш» — хүүгэдэй зугаа наадалай киножурнал. 18.55 — «Нерюнгриһээ ерэһэн бэшэг» — киноочерк. 19.15 — Байгал. **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Манай саад». 20.35 — Останкинодахи концертнэ студида Социалис Ажалай Герой, «Мособлстрой-18» трестые эрхилэгшэ Н. И. Травкинтай уулзалга. 22.00—Время. 22.35—Кинопанорама. 00.05 — Виолончель ба фортепиана дээрэ гүйсэдхэгдэхэ соната. 00.15—«Мүнөөдэр—туби дэлхэй дээрэ». 00.30—Берлин хотодо политическэ дуунай XVII слет-фестиваль.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Концерт. 9.50— Баримтата фильм. 10.15 —«Поэзи. И. Уткин. Д. Алтаузен. 10.55 — Итальян хэлэн. 11.25— «Всего один поворот» — уран һайханай фильм. 12.40—Мультфильм. 13.20—«Дети партизана» — уран һайханай фильм. **Улаан-Удэ.** 16.30 — Баримтата фильмүүд. 17.30 — «К ресурсам по хозяйски» — баримтата фильм. **Москва.** 18.05 — Баяан дээрэ наадаха. **Улаан-Удэ.** 18.30 — Агуу Октябриин 70 жэлдэ. «Оперно сценын уран бэлигтэн». 19.05—Соносхолнууд. 19.15 — «Сүлөөтэй сагтаа». Северобайкальск хотын арадай театр. 19.55 — Киноочерк. 20.15 — Фашис Германида эсэргүү Эсэгэ ороное хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай эхилһэн ойдо. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». 21.15—Баримтата фильм. 21.35 — «Хойто нютагуудай аялга дуунууд». Якутскһаа дамжуулагдаха. 22.00 — Время. 22.35 — «Утро вечера мудренее» — уран һайханай фильм. 23.40 — Футболоор СССР-эй чемпионат. «Жальгирис» — «Спартак».

СУББОТО, 27.

УХААЛАН ЗОХЁОГШОДОЙ БА УРАЛАН НАРИЖУУЛАГШАДАЙ ҮДЭР
ЗАГАҺА БАРИЛГЫН БҮХЭДЭЛХЭЙН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30 — Время. 9.15 — «Задорные напевы» — фильм-концерт. 9.45 — Багашуулда зорюулагдаһан дамжуулга. 10.15 — «Булагууд». 10.45 — Баримтата фильм. 11.05 — Виолончелиин абяан зэдэлнэ. 11.25 — «Бултанда ба хүн бүхэндэ». Хубсаһа хунарай оптово яармагһаа репортаж. 11.55 — Федор Абрамовай зохёол найруулганууд. 13.05 — Концерт. 13.30 — «Хани харилсаан» — тележурнал. 14.00 — Ухаалан зохёогшодой ба уралан нарижуулагшадай үдэртэ. 14.45 — «Мүнөөдэр — туби дэлхэй дээрэ». 15.00 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 16.00 — «Суббото — түрэлхидэй үдэр». 17.30 — «Эрдэм ухаан ба техникэ» — киножурнал. 17.40 — Агуу Октябриин ойдо. «Подранки» — уран һайханай фильм. 19.25 — Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «һолонго» гэһэн уласхоорондын фестиваль (Рюкю хатар). (Япон). 19.45— Мультфильм. 20.05 — «Суурэн». Г. Шергова дамжуулгые хүтэлхэ. 20.55 — Аркадий Райкинтай уулзалга. 22.00 — Время. 22.35 — Аркадий Райкинтай уулзалгын үргэлжэлэл. 23.40 — Р. Караклаич дуулаха. 00.30 — Шэнэ һонин. 00.35 — «Восхождения на Эверест» — баримтата фильм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Үглөөнэй гимнастика. 9.20 — Баримтата фильмүүд. 9.50 — Ритмическэ гимнастика. 10.20 — Казахай телевидениин программа. 11.40 — «Үглөөнэй почто» — хүгжэмтэ дамжуулга. 12.10 — Баледэй артистнарай концерт. 13.00 — А. П. Чехов. «Скучная история» — зүжэг. 14.25 — Мультфильм. 14.55 — «Послесловие» — уран һайханай фильм. **Улаан-Удэ.** 16.35 — «Элегия» — баримтата фильм. 17.05 — В. Усович. «Бидэ — хүдэлмэришэн ангиин залуу үеэтэн». Техническэ мэргэжэлтэ-нуудалай дуу, хатарай «Сибириин угалзануудаа» гэһэн ансамбль гүйсэдхэхэ. 17.25 — «Дүлэн». Москва. 18.30 — «Шэнэдэхэн хубилгалга ба мүнөөнэй театрай шидхэхэ асуудалнууд». Театральна ажал ябуулагшадай холбооной конференци. 19.00 — «Совет патриот» — киножурнал. 19.15 — «Элүүр энхэ байлга». 20.00 — Теннис. Уимблдонско турнир. 20.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00 — Время. 22.35 — «Звездочет»—3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 23.40 — Теннис. Уимблдонско турнир.

1987 оной июниин 14-дэ үнгэргэгдэһэн 24-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 748.773 билет роо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (24 карточка) таагшад—2.404 түхэриг, дүрбэн номер (1.674 карточка) таанан хүнүүд—40 түхэриг, гурбан номер (24.990 карточка) таагшад 4 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 6.837.676 билет роо. Табан номер (73 карточка) таанан хүнүүд—5.636 түхэриг, дүрбэн номер (9.711 карточка) таагшад—81 түхэриг, гурбан номер (213.309 карточка) таанан хүнүүд 4 түхэриг абаха.

24-дэхи тиражай биледүүдээр, 15-һаа 24-дэхи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд июниин 29-һөө 1987 оной июлиин 29 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Бултадаа һунгалтада хабаадая! КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Хамтын подрядай аргаар» — «Правда Бурятии» газетын, арадай хинагшадай шалгалтын материал. Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумдэ.

Хоёрдохи хуудаһанда. Агуу Октябриин 70 жэлэй ойдо. Хойто-Байгалай райондо зорюулагдаһан арбан хоногой материалнууд. Шэнэдэхэ билгалга хүн бүхэндэ хабаатай» — В. Ведерниковэй статьяг.

Гурбадахи хуудаһанда, [illegible] нөөдэр — Медицинын хүдэлмэрилэгшын үдэр — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Республикын нинслэлэй ерэздүүлхэ». Зильберманэй статья. Хүнсааныаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. [illegible] хан сэдьхэл. «Дайнда ошоо нүхэрөө хүлеэнэзр»—Н. Кобенковагай статья. Телевидениин долоон хоногой программа.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

НЮТАГАЙ ҮЗЭГ ХЭН, ХААНА ОШОХОБ?

✦ «Локомотив» бүлгэмэй стадион дээрэ футболоор республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадан үргэлжэлүүлэгдэнэ. Мүнөөдэр үдэрэй 12—16 часта эдэ наадануд эхилхээр хараалагдана. Мүн тус бүлгэмэй санын баазада ГТО-гой зунай комплексоор предприятинуудай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнүүд үглөөнэй 10 часһаа эхилхэ